

Årsanalys Miljönämnden 2024

Bulltoftavägen, Kirseberg Foto: Apelöga

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
Utveckling av verksamheten.....	6
Växande ansvarsområde.....	6
Den växande staden ökar komplexiteten i tillsynsuppdraget.....	6
Exploateringstakten påverkar ärendemängden.....	6
Minskade intäkter	7
Relativt hög personalrörlighet.....	7
Grön och rättvis klimatomställning och klimatanpassning	8
Fairtrade och energirådgivning.....	9
Uppföljning av arbetet med prioriteringar	10
Livsmedelskontroll	10
Samordnad tillsyn inom Tryggare Malmö	11
Miljö- och hälsoskyddstillsyn	13
Miljöstrategisk verksamhet	18
Miljöövervakning.....	19
Uppföljning och bedömning av bidragen till kommunfullmäktigemålen.....	20
Målområde - En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga.....	20
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att ge barn och unga goda uppväxtvillkor	20
Målområde - En attraktiv stad för arbete och hållbar tillväxt.....	24
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att skapa goda villkor och förutsättningar för stadens attraktivitet och näringsliv	24
Målområde - En grön stad som leder klimatomställningen.....	28

Kommunfullmäktigemål - Malmö är en föregångare när det gäller minskade utsläpp av växthusgaser och är en klimatneutral stad 2030	28
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för ökad biologisk mångfald och ett ökat utbud av gröna miljöer i Malmö	31
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för en långsiktigt hållbar elförsörjning samt ökad energieffektivisering.....	33
Målområde - En mer jämlik stad.....	35
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för stärkt delaktighet och ökad social sammanhållning genom lokal utveckling samt goda och tillgängliga livsmiljöer i hela staden	35
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att stärka det förebyggande arbetet och minska brottsligheten.....	38
Målområde - En god organisation	40
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad är en attraktiv och inkluderande arbetsgivare genom att säkerställa en god arbetsmiljö och trygga anställningar	40
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för en god kompetensförsörjning, bland annat genom ökat samarbete mellan kommunens nämnder	43
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ger en god och likvärdig service	45
Redovisning av budgetuppdrag	48
Målområde - En attraktiv stad för arbete och hållbar tillväxt.....	48
Kommunstyrelsen ges i uppdrag att, tillsammans med berörda nämnder, ta fram ett samlat näringslivsprogram för Malmö	48
Målområde - En grön stad som leder klimatomställningen.....	48
Kommunstyrelsen ges, tillsammans med berörda nämnder, i uppdrag att identifiera och föreslå vilka förändringar på energimarknaden som krävs för att de som bor och verkar i Malmö ska få rimliga och förutsägbara elpriser	48
Målområde - En mer jämlik stad	49

Kommunstyrelsen ges, tillsammans med arbetsmarknads- och socialnämnden, miljönämnden, grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, i uppdrag att stärka och vidareutveckla Malmö stads drogförebyggande arbete med ett särskilt fokus på samordnade insatser riktade mot barn och unga	49
Ekonomisk utveckling under året.....	50
Budgetavvikelse	50
Analys av avvikelse i förhållande till nämndens driftbudget	50
Analys av avvikelse i förhållande till nämndens investeringsram	51
Nettokostnadsutveckling.....	51
Analys av nettokostnadsutveckling.....	51
Förväntad utveckling kommande år.....	53
Resultaträkning	55
Riktade statsbidrag och övriga bidrag.....	56
Sammanfattande redogörelse för uppföljning av privata utförare.....	58
Bilagor	
<i>Bilaga 1: Projektredovisning 2024</i>	
<i>Bilaga 2: Uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete 2024</i>	

Sammanfattning

Malmö stad har höga ambitioner och ska gå före i miljö- och klimatarbetet. Malmö är en av EU:s 100 klimatneutrala städer som ska vara med och leda utvecklingen framåt och bli klimatneutrala till 2030. Malmö är utsedd till en av 30 pilotstäder med särskilt finansiellt stöd för att kunna driva på arbetet ytterligare. Som en av FN:s resilienshubbar är Malmö också föregångare när det gäller att skapa ett mer motståndskraftigt samhälle som kan hantera effekter av ett förändrat klimat.

Inriktningen för stadens miljö- och klimatarbete är Miljöprogram för Malmö stad 2021–2030. Programmet är Malmöns lokala agenda för den ekologiska dimensionen av Agenda 2030, men arbetet måste även omfatta den sociala och den ekonomiska dimensionen för att Malmö ska kunna bli hållbart. Miljönämnden har under året fortsatt arbetet med att accelerera insatser och mobilisera de aktörer som krävs för en grön och rättvis klimatomställning. Ett viktigt redskap i arbetet är processen Klimatomställning Malmö där miljönämnden arbetar tillsammans med en rad aktörer inom olika omställningsområden för att minska Malmöns klimatpåverkan. Under året har arbete skett med att fastställa och vidare genomföra färdplaner för omställningsområdena.

Övergången till en ny riskklassificeringsmodell och efterhandsdebitering inom livsmedelskontrollen är genomförd och har inneburit en minskning av intäkter med ungefär 15 procent. Modellen har samtidigt inneburit att resursbehovet och därmed personalkostnaderna minskat i motsvarande utsträckning. Planeringen utifrån den nya riskklassningsmodellen sker över en femårsperiod, 2024–2028, vilket ger en möjlighet till förskjutning av kontroller så att resursbehovet och befintlig personalstyrka motsvarat varandra för 2024.

Under 2024 har personalomsättningen inom nämndens verksamheter mer än halverats i förhållande till 2023, 6,1 procent att jämföra med 17,4 procent. Däremot har verksamheterna inom miljö- och hälsoskydd och livsmedelskontroll ett relativt stort antal föräldraledigheter, som bara till viss del har vikariebesatts, vilket i princip leder till samma utmaningar som en hög personalomsättning.

Samarbetet inom Tryggare Malmö har fortsatt i syfte att främja trygghet, stävja fusk, motverka välfärdsbrottslighet och den illegala ekonomin samt underlätta en jämlik konkurrens mellan stadens företagare. Miljönämnden har under året utfört 317 samordnade inspektioner, vilket har lett till över 550 åtgärder från de deltagande myndigheterna inom Tryggare Malmö.

I arbetet med kommunfullmäktigemålen visar årsanalysen att miljönämndens bidrag för året har uppnåtts för åtta av de tio mål som nämnden träffas av och delvis uppnåtts för de resterande två målen.

Miljönämnden redovisar ett överskott på 1 380 000 kronor, vilket stämmer väl överens med de prognoser nämnden haft under året.

Utveckling av verksamheten

Växande ansvarsområde

Det finns en stor variation av verksamheter och därmed tillsynsområden som tillsynsmyndigheten ska följa upp och kontrollera. Tillsynsuppdraget växer också genom att nya och förändrade lagar och regelverk kräver utökad tillsyn. Ett exempel är införande av anmälningsplikt för fler verksamhetstyper, bland annat kyltorn, hygieniska behandlingsverksamheter – annan smitta och mellanstora förbränningsanläggningar. Miljönämnden har även fått ansvaret för kontrollen av anläggningar som producerar eller importerar material i kontakt med livsmedel, vilket är ett helt nytt område som ingen myndighet tidigare haft ansvar för i Sverige.

Det finns också en trend att mer tillsyn överförs från statliga myndigheter till kommuner, exempelvis har det aviserats att förbud mot och förelägganden kopplat till försäljning av receptfria läkemedel kan komma att läggas över från Läkeemedelsverket till kommunerna. Nya tillsynsområden kräver utbildningsinsatser och framtagande av nya rutiner och anpassning av arbetssätt.

Den växande staden ökar komplexiteten i tillsynsuppdraget

När staden växer, oavsett om det sker genom ianspråktagande av ny mark eller genom förtätning, ökar antalet verksamheter i takt med befolkningstillväxten. En ökande mängd tillsynsobjekt ökar det totala behovet av tillsyn. Förtätning innebär också att fler verksamheter ska samsas med fler människor på samma ytor. Risken för klagomål, störningar och faktiska olägenheter ökar ju trängre människor bor och vistas. Behovet av proaktiva kommunikativa insatser ökar för att sprida kunskaper till näringsliv och allmänhet om regelverk och nya riktlinjer.

Nya verksamheter som tillämpar nya tekniker kräver också att tillsynsmyndigheten ständigt utvecklar sin kompetens och metodik.

Exploateringstakten påverkar ärendemängden

Inom förorenade områden har antalet inkommande ärenden kraftigt minskat sedan tidigare år. Under 2024 har ärendeinflödet minskat med 58 procent jämfört med 2023 och 46 procent jämfört med 2022. 2023 får betecknas som ett toppår och nivån 2022 är en mer normal siffra i jämförelse med tidigare år. Under oktober och november ökade ärendeinflödet till normala nivåer men minskade igen under december till samma låga nivå som den legat på under största delen av året.

Förändringen i ärendeinflödet har inneburit att återkoppling till verksamhetsutövarna och uppföljning av redan pågående ärenden har kunnat ske snabbare. Mer tid har också kunnat läggas på kvalitetsutveckling samt arbete med planerad tillsyn, främst MIFO-objekt (metodik för inventering av förorenade områden), varav den stora merparten handlat om objekt där det finns risk för PFAS-föroreningar (per- och polyfluorerade alkylsubstanser, också kallat evighetskemikalier). Förändringarna bedöms bero på konjunkturen vilket gör att mängden inkommande ärenden förväntas fortsätta på en lägre nivå än normalt även under kommande år.

Minskade intäkter

Övergången till en ny riskklassificeringsmodell och efterhandsdebitering inom livsmedelskontrollen är genomförd och har inneburit en minskning av intäkter med ungefär 15 procent. Modellen har samtidigt inneburit att resursbehovet och därmed personalkostnaderna minskat i motsvarande utsträckning. Planeringen utifrån den nya riskklassningsmodellen sker över en femårsperiod, 2024–2028, vilket ger en möjlighet till förskjutning av kontroller så att resursbehovet och befintlig personalstyrka motsvarat varandra för 2024. Övergången har under året fungerat väl och prognosen är att det minskade resursbehovet kommer kunna hanteras med ordinarie pensionsavgångar, föräldraledigheter eller uppsägningar på egen begäran under kommande år.

Den minskade ärendemängden inom förorenade områden minskade intäkterna för helåret med sammanlagt drygt 22 procent. För att så långt som möjligt kompensera för intäktsbortfallet hölls en tjänst vakant under 10 månader av året, en medarbetare fick tjänstledigt för att stötta upp inom det miljöstrategiska arbetet och ytterligare tre av enhetens medarbetare har stöttat upp med tillsyn inom andra enheter.

Relativt hög personalrörlighet

Under 2024 har personalomsättningen inom nämndens verksamheter mer än halverats i förhållande till 2023, 6,1 procent att jämföra med 17,4 procent. Däremot har verksamheterna inom miljö- och hälsoskydd och livsmedelskontroll ett relativt stort antal föräldraledigheter, som bara till viss del har vikariebesatts, vilket i princip leder till samma utmaningar som en hög personalomsättning till exempel lägre bemanning och att tid för rekrytering och upplärning av nyanställda och nyexaminerade tas från ordinarie arbete.

Samtidigt som konkurrensen om arbetskraft ökar är söktrycket lågt till utbildningar inom miljö-, hälsoskydds- och livsmedelsområdet. Detta kan tyda på att arbetet som inspektör inte anses vara lika attraktivt som tidigare. Då tillgången på inspektörer över landet är begränsad är det en växande utmaning att få utbildade inspektörer att räcka till för att försörja landets alla kommuner. Miljönämnden ser att de utmaningar som finns inom kompetensförsörjningsområdet inte kan lösas fullt ut på kommunal nivå, utan måste ske i samverkan mellan aktörer från olika samhällssektorer regionalt och nationellt.

Grön och rättvis klimatomställning och klimatanpassning

I likhet med andra städer står Malmö inför globala utmaningar som klimatförändringar, växande befolkning och ojämlikhet. Miljönämnden arbetar tillsammans med andra aktörer för att hitta innovativa arbetsätt och lösningar på gemensamma utmaningar för att skapa ett mer hållbart Malmö. Även utbyte av kunskap, expertis, teknik och finansiella resurser är viktiga komponenter för att uppnå system- och beteendeförändringar. Grön och rättvis omställning och klimatanpassning innebär att ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet samverkar. Genomförandet av eventet "Tillsammans ställer vi om" i juni med cirka 150 deltagare från externa aktörer var en ansats till att erbjuda arenor för olika aktörsgrupper och stötta samverkan för att öka takten i den lokala klimatomställningen.

Den gröna omställningen handlar bland annat om ren och trygg energiförsörjning till ett rimligt pris, giffri miljö, cirkulär ekonomi, bevarande av biologisk mångfald och omställning till hållbar mobilitet. Under året har arbetet med att ta fram ett ramverk för en inkluderande och rättvis omställning fortlopt, bland annat genom omvärldsanalys och workshops, men också genom nämndens deltagande i ICLEI-projektet "INCLU:DE". Detta är en del av nämndens rättighetsbaserade arbete och implementeringen av stadens policy för mänskliga rättigheter.

Under våren har nämndens arbete med konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp väckt intresse, och bland annat har användningen av verktyget konsumtionskompassen presenterats i både nationella och internationella sammanhang vid ett flertal tillfällen. Flera projekt pågår som rör klimatsmart konsumtion.

Miljönämnden arbetar för att minska effekterna av klimatförändringarna genom anpassning. Att värna naturen och ekosystemen bidrar till att lindra klimatkrisens effekter. Det finns behov av att införa fler naturbaserade lösningar som utgår från naturens förmåga att lösa våra samhällsutmaningar. De är betydelsefulla verktyg för att hantera både förlust av biologisk mångfald och klimatförändringar. Miljönämnden samarbetar med andra städer inom ramen för EU:s mission om klimatanpassning, Greater Copenhagen-samarbetet, samt Malmös resilienshubb och nätverket Making cities resilient. Malmö utsågs i september till Årets klimatstad 2024 i Världsnaturfondens (WWF) tävling "One Planet City Challenge".

Inom ramen för stadens klimat- och miljöarbete stödjer, utvecklar och samordnar miljönämnden ett antal projekt och testbäddar, exempelvis test av resurshubb och urbant landskapslabb i Nyhamnen. I slutet av året var nämnden involverad i 38 externfinansierade projekt och ytterligare 6 inskickade ansökningar väntade på svar. Inom elva av de pågående projekten är nämnden så kallad "lead partner" och har huvudansvaret för projektet och dess samordning. Nämnden har pågående projekt inom samtliga tre målområden i miljöprogrammet.

Projekten ger möjlighet till finansiering och utveckling, samt inte minst samverkan med andra nämnder och viktiga aktörer inom och utanför Malmö. Pågående projekt genomförs i samarbete med tekniska nämnden (13 projekt), stadsbyggnadsnämnden (8 projekt), servicenämnden (6 projekt), kommunstyrelsen (5 projekt), kulturnämnden (4 projekt), samt fritidsnämnden, grundskolenämnden och arbetsmarknads- och socialnämnden (1 projekt vardera). I projekten samverkar nämnden vidare med över 50 akademiska partners, 40 näringslivspartners, 60 andra städer och kommuner, samt fler än 30 offentliga bolag, regioner och ideella partners.

Fairtrade och energirådgivning

Malmös Fairtrade City-kansli har i huvudsak arbetat med hållbarhetscertifieringen av Malmös värdskap för Eurovision Song Contest 2024. Certifieringen bestod av tre kategorier; "organisera", "socialt", samt "miljö". Därutöver fanns underkategorier som handlade om exempelvis tillgänglighet, mångfald, jämställdhet, energi, och mat och dryck. Malmö stad fick 134 poäng av 139 möjliga och därmed högsta betyg av det oberoende certifieringsorganet. Under genomförandet av Eurovision anordnade Fairtrade City-kansliet en glittermarknad i samarbete med den hållbara modeaktören Kollektivet FAB för att synliggöra hållbart mode och bjuda in till en värld av glittriga second hand-kläder.

Energi- och klimatrådgivningen deltog under våren i arbetet med hållbarhetscertifiering av stadens värdskap för Eurovision. Företagsrundor är en ny aktivitet för 2024 där rådgivarna delar ut informationsmaterial till restauranger och informerar om rådgivning och stöd som finns att tillgå. Rådgivarna har bland annat genomfört ett fyrtiotal platsbesök hos bostadsrättsföreningar, samfälligheter och villaföreningar, och företag, samt sittande rådgivning på biblioteket Garaget i Sofielund vid tre tillfällen. Under hösten påbörjades ett samarbete med Fastighetsägarna syd.

Uppföljning av arbetet med prioriteringar

Livsmedelskontroll

Detta avsnitt omfattar en översiktlig uppföljning av miljönämndens planerade livsmedelskontroll under året. Uppföljningen görs i förhållande till miljönämndens kontrollplan för 2024. Livsmedelskontrollens mål utgår från de övergripande målen med EU:s livsmedelslagstiftning: att skydda människors och djurs hälsa och växters sundhet och att värna konsumenternas intressen samt att se till att den inre marknaden fungerar effektivt. Livsmedelskontrollen har följt planen och årets målsättningar har uppnåtts. Under 2024 har miljönämnden utfört cirka 2 200 planerade kontroller vilket motsvarar cirka 8 200 kontrolltimmar. För varje bransch kontrolleras relevanta krav enligt livsmedelslagstiftningen eller genom riktad kontroll i linje med Livsmedelsverkets operativa mål för livsmedelskontrollen i Sverige 2023–2025. Vid kontrollerna fokuserar miljönämnden på att skapa förutsättningar för säkra livsmedel och att konsumenten inte blir vilseledd.

Den nya riskklassningsmodellen innebär att fler kontroller sker på verksamheter tidigare i handelskedjan, exempelvis industrier, grossister och importörer, och färre kontroller i sista ledet av handelskedjan, exempelvis restauranger och butiker. Det är därför särskilt viktigt att kontrollen fångar upp de största riskerna samt att konstaterade brister följs upp på ett effektivt sätt, eftersom kontrollen inte sker lika regelbundet för vissa typer av verksamheter. Kontrollen för dessa verksamheter har fokuserat på spårbarhet, livsmedelsinformation, hantering av specialkost samt de operativa målen som är relevanta för respektive anläggning.

Resultaten visar att cirka sju procent av kontrollerna behövde följas upp med uppföljande kontroll. Nämnden har under året fattat 521 sanktionsbeslut varav 188 har följts upp med en extra kontroll. Sanktionsbesluten har främst handlat om bristande information och hantering av allergener, vilseledande märkning, bristfällig spårbarhet, otillåtna tillsatser, illegal import av sammansatta livsmedel, oregistrerade verksamheter och avsaknad av handelsdokument. Vid nio tillfällen konstaterade nämnden så allvarliga brister att verksamheterna tillfälligt stängdes. Anledningen berodde i de flesta fall på allvarliga hygieniska brister eller på spår av skadedjur.

Under 2024 har miljönämnden utrett 990 anmälningar om klagomål, misstänkta matförgiftningar, anmälningar om allergisk reaktion och RASFF (RASFF - ett rapporteringssystem för livsmedelsrisker där alla kontrollmyndigheter inom EU är sammankopplade med varandra). Klagomålen avsåg främst oregistrerade verksamheter, felaktig eller vilseledande information och märkning, förekomst av skadedjur samt bristande hygien och rengöring. Utredning av samtliga 223 RASFF-ärenden har genomförts, de handlade bland annat om odeklarerade allergener i snabbnudlar, otillåten tillsats i vetemjöl från Thailand, otillåtet nytt livsmedel

i kosttillskott, glasbitar i krasse, salmonella i nötkött från Uruguay och mandelflarn från Spanien. Det totala antalet klagomål har ökat med ca 10 procent jämfört med 2023. En av orsakerna till detta kan vara införandet av en ny e-tjänst som underlättar för Malmöborna att skicka in klagomål.

Antalet anmälningar om allergiska reaktioner har ökat kraftigt jämfört med 2023. Den största anledningen till ökningen bedöms vara att miljönämnden nått ut med informationen till medborgare och verksamheter så att fler anmäler incidenter. Det är positivt att fler incidenter kommer till nämndens kännedom så att dessa kan utredas men det är allvarligt att många allergiska personer utsätts för risker. Av dessa anmälningar om allergiincidenter har nämnden hanterat och utrett 116 antal ärenden med servering av felaktig specialkost varav merparten skett inom förskola och skola. Ur ett barnrättsperspektiv behöver främst förskoleverksamheternas rutiner för specialkost stärkas, då dessa står för merparten av felserveringarna. Malmö barn och unga har rätt till säkra och hälsosamma livsmedel, vilket är av vikt för deras hälsa och utveckling. Nämnden kommer därför fortsätta att prioritera kontroll av hur allergener hanteras.

Miljönämnden har under året utfört ett förebyggande och rådgivande arbete med särskilt fokus på nya verksamheter som registreras. Under året har 388 nya anläggningar registrerats och dessa verksamheter har ett särskilt behov av stöd för att göra det lätt att göra rätt.

Införandet av efterhandsdebitering har inneburit en ökning av det administrativa arbetet. Det har även inneburit ett ökat behov av att arbeta med förebyggande information om den nya finansieringsmodellen i samband med kontrollen. Detta har medfört att en större del av den avgiftsfinansierade tiden används till administration samt hantering av fakturafrågor istället för kontroll. Arbetet har trots det fungerat väl under året och inte inneburit några negativa ekonomiska konsekvenser för nämnden. Totalt har 26 avgiftsbeslut överklagats vilket motsvarar cirka en procent av de utfärdade besluten vilket bedöms som positivt. Nämnden har fått rätt vid överprövningen i samtliga fall utom ett.

Under året har ny lagstiftning trätt i kraft som gäller flergångsförpackningar för snabbmat och krav på att separera förpackningsmaterial från dess innehåll gällande bioavfall. Livsmedelskontrollen har tillsammans med delar av verksamheten för miljö- och hälsoskydd arbetat fram material och information att sprida till berörda verksamheter. Företag som berörs har under året fått information i samband med kontroller och genom nyhetsbrev via e-post. Det finns fortfarande en stor andel företag som inte känner till eller lever upp till de nya kraven och informationsinsatserna kommer därför fortsätta under 2025.

Samordnad tillsyn inom Tryggare Malmö

I detta avsnitt presenteras en sammanfattning av nämndens arbete inom Tryggare Malmö under året. Arbetet i sin helhet presenteras under kommunfullmäktigemålet om att nämnden ska stärka det förebyggande arbetet och minska brottsligheten.

Arbetet med den samordnade tillsynen inom Tryggare Malmö har under 2024 fungerat väl trots en något högre personalomsättning än normalt. Under året har Tryggare Malmö genomfört tillsynsinsatser inom följande tillsynsområden: fordonsbranschen, otillåtna avfallsverksamheter, avfalls- och livsmedelstransporter, byggarbetsplatser (bygg- och rivningsavfall), nedskräpning, varutillsyn (tobaksbutiker), massagesalonger, barberare, olovliga boenden, samlingslokaler och livsmedelsverksamheter.

Effekten av tillsynen är framförallt att inspektionerna har lett till minskad tillgång till osäkra varor, tjänster, boenden och lokaler i Malmö. Andra effekter är att oregistrerade verksamheter blivit registrerade och kommit in i den ordinarie tillsynen och att illegala verksamheter stängt ned, vilket bidragit till en sundare konkurrens för näringslivet. Återkoppling från de myndigheter som betalar ut bidrag, till exempel Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, påvisar även att Tryggare Malmös ökade fokus på välfärdsbrott och människoexploatering fått effekt.

Under 2024 har 317 myndighetsgemensamma tillsynsinsatser genomförts inom Tryggare Malmö, vilket har resulterat i över sammanlagt 564 åtgärder från miljönämnden, stadsbyggnadsnämnden och arbetsmarknads- och socialnämnden, Räddningstjänsten Syd, polisen, Arbetsmiljöverket, Skatteverket, Kronofogden, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. En betydande del av inspektionerna har genomförts i områden som klassas som utsatta områden.

Miljönämnden har fortsatt haft rollen att samordna och leda arbetet samtidigt som enheten för trygghet och samordnad tillsyn gjort 52 ansökningar om utdömande av vite på sammanlagt 1 457 000 kronor, stoppat totalt 21,7 ton osäkra livsmedel, gjort 22 åttalsanmälningar, skrivit 190 förelägganden om förbud eller åtgärd, åtta förbud gällande olovligt boende, fattat 48 beslut om sanktionsavgift på sammanlagt 621 000 kronor samt upprättat 35 tips om misstänkt välfärdsbrott eller människoexploatering.

Det myndighetsgemensamma samarbetet i Tryggare Malmö har genomförts utifrån ett barnrättsperspektiv med fokus på barnets bästa i insatserna, för att främja barn och ungas rätt till bästa möjliga hälsa, liv och utveckling. Tryggare Malmös tillsyn har medfört att barn och unga i Malmö fått större tillgång till rökfria samlingslokaler som är säkra att vistas i. Genom insatser mot olovliga och olämpliga bostäder har barn och unga i Malmö fått större tillgång till skäliga och hälsosamma boenden som gagnar deras hälsa. Arbetet har inneburit att tillgången till skadliga produkter och varor minskat så att barn och unga i Malmö har fått större möjlighet att utveckla en god hälsa. Tryggare Malmös fokus på insatser i utsatta områden ger barn och unga tillgång till tryggare närmiljöer. Sammantaget har arbetet i Tryggare Malmö bidragit till att stärka skyddsfaktorerna för barn och ungas uppväxtvillkor i Malmö.

Insatserna som har genomförts i Tryggare Malmö är även en del av nämndens åtgärder i handlingsplanen Fri från våld och en del av nämndens arbete enligt Policyn för mänskliga rättigheter. Den tillsyn som har skett i riskmiljöer sedan handlingsplanen antogs av kommunfullmäktige 2022 har

resultat i över 70 anmälningar om misstänkt människohandel till polisen.

Miljö- och hälsoskyddstillsyn

Detta avsnitt omfattar en översiktlig uppföljning av miljönämndens planerade miljö- och hälsoskyddstillsyn under året. Uppföljningen görs i förhållande till miljönämndens tillsynsplan för 2024. Tillsynsarbetet planerades utifrån tillgängliga medel, de fokusområden som belyses i den nationella strategin för miljöbalkstillsynen samt en bedömning av vilka tillsynsområden som ger mest nytta ur miljö- och hälsosynpunkt.

Miljö- och hälsoskyddstillsynen syftar i första hand till att medverka till en långsiktigt hållbar utveckling vilket innebär att nuvarande och kommande generationer ska tillförsäkras en hälsosam och god miljö. Inom ramen för tillsynsuppdraget arbetar nämnden med att främja god hållbar utveckling mot Agenda 2030 samt utifrån ett rättighetsbaserat arbete enligt Malmö stads policy för mänskliga rättigheter för att säkra malmöbornas och särskilt barn och ungas rätt till en god hälsa och miljö.

Tillsynen finansieras dels av avgifter som nämnden debiterar verksamheter för utförd tillsyn, dels av skattemedel.

Miljö- och hälsoskyddstillsynen har inte helt nått upp till årets tillsynsplan. Under 2024 har 41 550 timmar tillsyn utförts att jämföra med tillsynsplanens total om 52 164 timmar, vilket motsvarar 80 procent. I uppdelning i kategorierna styrd, behovsprioriterad respektive händelsestyrd tillsyn blev utfallet; 10 528 timmar styrd tillsyn av planens 10 401 vilket motsvarar 101 procent, 20 590 timmar behovsprioriterad tillsyn av planens 27 944 timmar vilket motsvarar 74 procent och 10 432 timmar händelsestyrd tillsyn av planens 13 819 timmar vilket motsvarar 75 procent.

De största anledningarna till att planen inte uppnås är ej vikariebesatta föräldraledigheter, nyanställda som behöver introduktion, minskning av antalet anställda och i vissa fall ett minskat ärendeflöde. Under året har resurser omfördelats mellan olika enheter utefter behov och gemensamma prioriteringar samt fluktuationer i ärendemängd

Omprioriteringarna avseende avfallshandlare och -mäklare, som beskrivs vidare nedan, kan ha fått till konsekvens att eventuell kriminalitet ej upptäckts. Vissa delar av den styrda tillsynen inom enskilda områden har under året inte fått tillsynstid i planerad omfattning. Detta skjuts framåt i tid, vilket påverkar 2025 års planerade tillsyn. På grund av resursbrist har uppföljning av köldmediaanläggningar inte gjorts i den omfattning som planerats vilket har lett till att miljöstraffavgifter ännu inte har beslutats om. Inventering (del av så kallad uppsökande tillsyn) av hygieniska behandlingsverksamheter, som exempelvis tatuerare och skönhetsalonger, har prioriterats ned. Konsekvensen av det blir att det kan finnas anmälningspliktiga verksamheter som nämnden inte har kännedom om vilket kan leda till snedvriden konkurrens och risk för människors hälsa.

Bedömningen är att förändringarna gentemot tillsynsplanen enbart påverkar tillsynsuppdraget på kort sikt, genom att framförallt tillsyn för objekt som

omfattas av timavgift skjuts på framtiden. Fokus på viktiga tillsynsområden har varit prioriterat. Det är också värt att nämna att konjunkturen har påverkat delar av verksamheten med ett minskat inflöde av ärenden. Tips och klagomål som kommer in till nämnden har hanterats även inom de branscher som prioriterats ner. Nämnden har prioriterat styrd tillsyn samt tillsyn inom verksamheter som direkt berör barn och unga, exempelvis skolor och förskolor. Flera mindre branscher har prioriterats ner helt eller delvis då bedömningen har varit att det ger minst påverkan på hälsa och miljön.

I arbetet med att se över arbets sätt för att öka självfinansieringen inom miljö- och hälsoskyddstillsynen har verksamheten involverat samtliga medarbetare. Ett drygt 50-tal åtgärder, både mindre och större, har tagits fram och en prioritering mellan dessa genomförts med hänsyn till kostnad och beräknat värde. Arbetet med att genomföra åtgärder med högsta prioritet har påbörjats. Åtgärder där verksamheten har egen rådgivning har prioriterats. Några exempel är en översyn av mötesstrukturer, regelbunden uppföljning av tillsynsplaner och tidsredovisning samt att arbetet har startat med att se till att beslutsmallar är enkelt och tydligt skrivna enligt reglerna för klarspråk. Samtliga medarbetare på avdelningen för miljö- och hälsoskydd har under hösten genomgått en utbildning i personlig effektivitetsplanering vars syfte var att skapa bättre flöde i den personliga planeringen och minska tidstjuvar i handläggningen. Utöver detta har arbete med utveckling och framtagande av rutiner fortgått samt förtydliganden av förväntningar. Arbetet med att förenkla och förbättra arbets sätt kommer att fortgå även under 2025.

Under året har det skett ett utvecklingsarbete kring tidredovisning, debitering och ekonomisk uppföljning, arbetet fortsätter under 2025.

Miljönämnden har under året lagt ner ett omfattande arbete med att komma till rätta med de hälsoskyddsproblem som finns på fastigheten Taxeringsrevisorn 5 på Thomsons väg. Nämnden har bland annat ansökt om utdömmande av viten och det har fattats beslut om åtgärder, bland annat gällande värmen som stängdes av under en period hösten 2024. Ärendet är det som har fått mest medial uppmärksamhet under året och där miljönämnden också fick i uppdrag att hålla samman arbetet och kommunikationen mellan Malmö stads berörda nämnder. Under december ansökte miljönämnden om tvångsförvaltning, och beslut i hyresnämnden väntas i slutet av januari 2025.

Ett annat arbete som pågått under året är förenkling av handläggning och kravställen vid flytt av träd där rotklumpen innehåller förorenad jord. Ett grundläggande krav i miljöbalken är att föroreningar ska hindras från att spridas i miljön. Samtidigt har uppvuxna träd många ovärderliga miljö- och hälsnytto i stadsmiljön, exempelvis hemvist för biologisk mångfald, koldioxidupptag och skuggeffekter, varför det finns starka skäl för att flytta dem, i de fall de inte kan stå kvar på sin ursprungliga plats. En avvägning mellan trädens miljö- och hälsnytta och risken för spridning av föroreningar har lett fram till ett arbets sätt som medger att träd i de flesta fall kan flyttas inom staden.

Ett annat exempel på utvecklade arbetssätt är arbetet med att utveckla en provtagningsplan för kontroll av föroreningar i marken inför omläggning av konstgräsplaner. Den provtagningsplan som tidigare använts gav en mycket god och säker bild av föroreningssituationen på platsen. Provtagningen blev dock oskäligt dyr, konstgräsmattan perforerades på ett sätt som gjorde att den blev svår att återanvända och borrhålen visade sig svåra att fylla igen på ett säkert sätt, med risk för personskador som följd. Utifrån denna kunskap håller en ny provtagningsplan på att tas fram i samarbete med stadsfastigheter under servicenämnden. Den nya provtagningsplanen utgår från en övergripande provtagning inför omläggningen samt en klassificering av de massor som ska tas bort från området så att dessa hanteras på ett miljömässigt hållbart sätt.

Malmö stad har växt och utvecklats dels på gammal industrimark, dels på områden som har fyllts ut med fyllnadsmassor. Inom Malmö stad finns nära 1 000 objekt som har klassificerats som förorenade varav drygt 350 objekt inom de högsta två riskklasserna. Det innebär att det finns ett behov av fördjupade undersökningar och åtgärder i de fall föroreningarna innebär oacceptabel risk för människors hälsa eller miljön. I nämndsbudget 2024 beslutades att påbörja det systematiska arbetet med ansvarsutredningar för att fastställa vem som förorenat marken. I den nationella strategin för miljöbalkstillsynen anges att alla kommuner ska ha en handlingsplan för arbetet med förorenade områden senast under 2025. Verksamheten har valt att sammanföra dessa båda uppdrag. Ett första utkast till handlingsplan som omfattar miljönämndens arbete med förorenade områden har tagits fram under 2024. Under första kvartalet 2025 förväntas Naturvårdsverket komma med stödmaterial i hur prioritering mellan de värst förorenade områdena bör ske. Därefter förväntas förslaget till handlingsplan kunna hanteras av miljönämnden.

Under 2024 har arbetet med ansvarsutredningar fortsatt, bland annat för fastigheten Väderö 14, där lagring av olja skett sedan 1950-talet. Arbetet inom Oljehamnen har fortsatt under året i syfte att fördjupa kunskapen om förekomsten av föroreningar inom området. Bland annat har ett möte hållits med berörda verksamheter och ett föreläggande om att komma in med en samordnad provtagningsplan har skickats ut.

Arbetet med de så kallade bidragsprojekten, det vill säga de förorenade områden där staten finansierar undersökningar och avhjälpande, har fortsatt enligt plan under året. Arbetet inom fabriksområdet för före detta Gullviks Fabriks AB har kommit längst. Förutom Gullviksområdet pågår även arbete med tre andra bidragsobjekt; det gamla gasverket på Norra Sorgenfri, en nedlagd kemtvätt i kvarteret Alven på Norra Sofielund och området i Mellersta hamnen där Höganäs färg/BT Kemi haft verksamhet fram till 1965. Arbetet sker samverkan med tekniska nämnden.

För branschen avfallshandlare och avfallsmäklare har omprioriteringar gjorts. Tidigt under året upptäcktes att en större andel av avfallshandlarna och avfallsmäklarna som inspektörerna försökte besöka hade upphört, flyttat eller var svåra att få tag på. Denna kategori verksamhetsutövare har inte en lokal att besöka som andra verksamheter utan kan utgå exempelvis

från en hemadress. Eftersom tillsynsverksamheten i stor omfattning ska finansieras via tillsynsavgifter såg nämnden ett möjligt bortfall i intäkter då det inte gick att finna någon motpart att fakturera. Beslut togs om att genomföra avfallshandlare och -mäklare i linjeverksamheten när det kommer upp i tillsynen. Inspektörer som arbetar med avfallsbranschen har under hösten hållit en utbildning för att öka kunskapen om dessa hos fler medarbetare.

Miljönämnden ser fortsatt ett utökat behov av tillsyn inom avfallsbranschen där det finns utmaningar med både mindre och större aktörers verksamheter. Tillsynen sker huvudsakligen verksamhetsanpassat. Det innebär att varje tillsynsbesök fokuserar på hela eller delar av verksamheten vilket i sin tur styrs av tillsynsbehovet. Inom ramen för tillsynen kontrolleras att verksamheterna följer villkor i tillståndsbeslut, förelägganden och andra beslut och föreskrifter, att de allmänna hänsynsreglerna följs, att miljökvalitetsnormerna för luft och vatten hålls, att verksamheten arbetar efter miljömålen samt att egenkontrollen följs. I arbetet hanteras även anmälningar om ändringar av verksamheten, miljörapporter/årsrapporter och driftsstörningar.

Verksamheten för avfall och vatten har under året prioriterat tillsynen på Sjölunda och Klagshamns avloppsreningsverk. Tillsynen har bland annat lett till att verket under hösten genomgått periodisk besiktning. Avloppsreningsverken börjar komma upp i ålder och det finns stora utmaningar med både återkommande driftsstörningar och komplexitet när olika processteg behöver renoveras. Vidare har avloppsreningsverken utmaningar med återkommande utsläpp. Under hösten hanterades en anmälan om att få bygga ett nytt partikelfilter med syftet att minska utsläppen av bland annat kväve. Miljönämnden arbetar i nära dialog med VA Syd om situationen på avloppsreningsverken. Det har påbörjats en tillståndsprocess för ut- och ombyggnation av Sjölunda avloppsreningsverk och ett första samråd genomfördes under senhösten. Nämnden deltar i tillståndsprocessen som remissinstans och tillståndsprocessen beräknas pågå under åtminstone hela 2025. VA Syd har under tidigare år informerat om att de har tänkt påbörja en tillståndsprocess för Klagshamns avloppsreningsverk men den processen är ännu inte startad.

Inom fordonsbranschen har tillsynen fokuserat på verksamheternas reningsutrustning, exempelvis oljeavskiljare, eftersom det finns flera verksamheter som har otillräcklig reningsutrustning. Erfarenhetsmässigt har fordonstvättar och fordonsverkstäder ofta avvikelser. Avvikelsena gäller förutom reningsutrustning ofta kemikaliehantering och avfallshantering. Fordonsbranschens miljöpåverkan omfattar utsläpp av föroreningar till både mark och vatten.

Miljönämnden arbetar fortfarande med det stora luktstörningsärendet som påbörjades 2021. De två verksamheter som har gett upphov till luktstörningen har vidtagit åtgärder och har följts upp genom den ordinarie tillsynen.

Under året har det kommit in fler legionellaärenden jämfört med vad det

gjort tidigare år, 32 ärenden att jämföra med 10 ärenden totalt 2023 och 17 ärenden totalt under 2022. Legionellaärenden prioriteras högt på grund av den höga risken för människors hälsa vid insjuknande. Anledningen till ökningen av antalet ärenden kan vara att det funnits fler misstänkta smittkällor som patienten vistats på under insjuknandetiden än tidigare. Under pandemiåren rörde sig människor mer begränsat än vad nu. För varje misstänkt plats startas ett nytt ärende. Sjukvården kan också ha blivit bättre på att diagnosticera legionella eller så beror det på att befolkningen söker vård i ökad omfattning. Smittskydd Skåne meddelar till miljöförvaltningen om en person har insjuknat, och miljönämnden utför omgående provtagning av eventuell smittkälla.

Miljönämnden har arbetat med att ta fram en riskklassning för kommunens enskilda avlopp enligt den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken. Arbetet görs med stöd av en vägledning från Havs- och vattenmyndigheten. I den riskbaserade tillsynen används exempelvis kriterier gällande uppgifter om platsen och dess omgivning samt anläggningstyp, och utifrån detta får olika anläggningar olika tillsynsintervall. Intervallerna varierar mellan 3 och 12 år. Den riskbaserade tillsynen innebär att vissa år kan tillsynen genomföras som skrivbordstillsyn utifrån uppgifter som fastighetsägaren har redovisat. Parallellt med riskklassningen har registervård i ärendehanteringssystemet genomförts för att säkerställa att de uppgifter som finns om varje anläggning finns registrerat på likartade sätt.

Sedan den 1 januari 2024 gäller nya regler om utsortering och insamling av så kallat bioavfall, vilket inkluderar trädgårdsavfall. Syftet med bestämmelserna, som följer av förändringar i EU-lagstiftningen, är att öka materialåtervinningen. I avfallslagstiftningen finns möjlighet att ge dispens för eldning i samband med offentliga tillställningar. Den nya lagstiftningen är dessvärre otydlig och Naturvårdsverket, Avfall Sverige och Sveriges kommuner och regioner (SKR) gör delvis olika tolkningar. En remiss för att förtydliga nuvarande lagstiftning från Klimat- och näringslivsdepartementet behandlades i miljönämnden i slutet av augusti, regeringen har ännu inte fattat beslut om ändringar i lagstiftningen.

Tekniska nämnden genom fastighets- och gatukontoret ansvarar för arbetet med att ta fram en vattentjänstplan för Malmö. Miljönämnden har varit med i arbetet genom att dela erfarenheter från planering och tillsyn ur ett miljöbalksperspektiv. En vattentjänstplan innehåller kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. Planens tidsperspektiv är tolv år.

Miljöstrategisk verksamhet

Miljönämndens främsta fokus inom det miljöstrategiska arbetet är dels att öka takten i Malmös klimatomställning, dels att växla upp arbetet med stadens klimatanpassning för att Malmö ska öka sin förmåga att hantera effekter av ett förändrat klimat. Arbetet utgår från stadens miljöprogram som hanterar den ekologiska dimensionen av Agenda 2030. Miljönämndens roll är att processleda, stödja och samordna kommunens arbete med genomförandet av programmet och hitta extern finansiering för olika

åtgärder.

Nämnden har fokus på insatser som bidrar till flera mål samtidigt och skapar mervärde för både miljön och de som bor och verkar i Malmö. Under avsnittet om uppföljning av kommunfullmäktiges mål beskrivs ett antal insatser närmare. Klimatomställning Malmö hanterar genomförandet av sex av Miljöprogrammets mål, budgetmål i Malmö stads budget 2024, Malmö stads energistrategi samt delar av Översiktsplanens ambitioner och målsättningar samt Malmö stads transport- och mobilitetsplan.

Miljönämnden leder stadens arbete med att ta fram färdplaner för omställningsområdena inom Klimatomställning Malmö. Omställningsområdena är; Mobilitet, Klimatsmart konsumtion, Klimatneutralt byggande, Uppvärmning, Elförsörjning, Cirkulär ekonomi och Nettonoll-organisation. Färdplanerna beskriver åtgärdsområden till 2030 och ska bland annat fungera som beslutsstöd till andra nämnder. För övriga sex mål i miljöprogrammet beskrivs åtgärdsområden i färdplanerna för En hälsosam miljö, Klimatanpassning samt Mer natur. Alla färdplanerna utom Nettonoll har under 2024 färdigställts, några färdplaner har även hunnit revideras under året. Färdplanen för Nettonoll har varit ute hos alla förvaltningar för synpunkter under året och håller på att färdigställas över årsskiftet 2024/2025. Särskilt prioriterat under året är att både förstå och påbörja arbetet för att säkerställa att omställningen blir rättvis och inkluderande. Ett särskilt fokus under 2024 har även varit att koppla samman klimatomställningen med klimatanpassningsarbetet, samt att utveckla ett system för utvärdering och uppföljning av färdplansåtgärder. Ett kontinuerligt utvecklingsarbete pågår med färdplanerna, bland annat med fokus på hur hela stadens omställning kan inkluderas och utvecklingen mot 2030 följas. Arbete pågår inom de prioriterade beslutade områdena i den miljö- och klimatstrategiska budgeten.

Den nya nationella strategin för klimatanpassning från mars månad tar upp flera av de frågor nämnden drivit i sitt påverkansarbete. En ny statlig utredning har startats för att genomlysas finansierings- och ansvarsfrågor, med avrapportering planerad till april 2025.

Under året har nämnden deltagit i flera digitala erfarenhetsutbyten inom ramen för genomförandet av EU:s "Twinning Programme", i juni månad var tvillingstaden Wiesbaden samt följestaden Liberec på studiebesök i Malmö och i december var Malmö i Wiesbaden. Ett annat pågående samarbete är "Klimatneutrala städer – Öppen akademi", där Klimatomställning Malmö bland annat varit föredragare vid en workshop om medborgarinvolvering.

Minskad plastförbränning är en viktig fråga för att minska klimatpåverkan i Malmö. Nämnden har haft dialog med Sysav och inlett ett arbete för att identifiera lämpliga åtgärder som Malmö stad kan vidta. Workshop med samtliga nämndens verksamhetsavdelningar har genomförts för att identifiera och utveckla arbetssätt och samverkan rörande plastfrågan.

Nämnden har även en betydelsefull roll i att stödja andra nämnder och deras förvaltningar i hur de kan bidra till målet om att vara en

nettonollorganisation år 2030 samt målsättningen om att Malmö ska vara en föregångare när det gäller minskade utsläpp. Under året har samordning genomförts löpande och i november har ett större internt event för Nettonoll-arbetet, för alla förvaltningar, genomförts. Arbetet med energibesparande åtgärder för kommunens egen organisation är också fortsatt viktigt.

Efter att byggherredialogen i Sege Park avslutats så har under våren "Arena Sege Park" startats upp med syfte att vara ett forum för dialog och samverkan för att främja medborgarinvolvering och hållbar livsstil.

Konkurrensen om externa medel har ökat de senaste åren och trenden under 2024 har varit densamma. Nämnden behöver fortsätta att vara aktiv och strategisk i ansökningsarbetet för att ha möjlighet att säkerställa framtida extern finansiering för att öka takten i omställningen till en hållbar stad.

Miljöövervakning

Under året har nämnden haft fokus på arbetet med att kartlägga den biologiska mångfalden i Malmö. Planerade inventeringar av steklar och fjärilar har genomförts. Den undersökning av ålgräsets täckningsgrad och djuputbredning som gjordes i slutet av 2023 presenterades för nämnden i början av året. Undersökningen visade på friska bestånd av ålgräs med god ekologisk status vid Västra hamnen och Ribersborg, samt hög ekologisk status vid Klagshamn.

Resultaten av föregående års luftkvalitetsmätningar i Malmö presenterades för nämnden i april. Samtliga uppmätta luftföroreningar under föregående var lägre än miljökvalitetsnormen. I samband med mätningarna gjordes även exponeringsberäkningar av kväveoxid för Malmös befolkning. Beräkningarna visade att nästan 25 procent av Malmöborna exponeras för lägre halter än WHO:s riktvärde (10 µg/m³) vilket är ett av miljöprogrammets mål till 2030. Under hösten presenterades resultatet av luft- och bullermätningen vid Johannesskolan. De uppmätta partikelhalterna på skolgården var betydligt lägre än miljömålet, men över WHO:s riktvärde som är mycket svårt att uppnå på grund av höga bakgrundshalter från kontinenten. En genomförd exponeringsstudie för partiklar (PM 2.5) visade även att 85 procent av Malmös skolor och förskolor har mindre än 1 µg/m³ lokalt genererade partiklar vid sina skolgårdar, vilket är målvärdet i stadens miljöprogram.

Uppföljning och bedömning av bidragen till kommunfullmäktigemålen

Målområde - En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att ge barn och unga goda uppväxtvillkor

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Under mandatperioden bidrar miljönämnden till förflyttning mot målet genom att inom ramen för nämndens tillsynsarbete arbeta för att miljöer där barn och unga vistas är hälsosamma och trygga.

Nämnden bidrar också genom att fortsätta samordna arbetet inom Klimatomställning Malmö och inom den övergripande processen för Malmös miljö- och naturarbete, vilka är arbetsprocesserna för genomförandet av Malmö stads miljöprogram 2021–2030.

Klimatförändringarna påverkar barn och ungas uppväxtvillkor negativt. Genom att arbeta med klimatomställningen och med att anpassa staden till rådande klimatförändringar kan miljönämnden bidra till att skydda barn och unga mot klimatrelaterade risker. Arbetet bidrar till exempel till att möjliggöra att barn får växa upp i områden som är mindre utsatta för följderna av ett förändrat klimat, och till att alla barn ska ha tillgång till rekreativa naturvärden. Under våren har bland annat samarbetet med Stockholm Environment Institute fördjupats rörande arbetet med att kartlägga områden i staden som är sårbara utifrån ett värmeperspektiv.

Genom att prioritera branscher som har stor påverkan för barn och unga bidrar hälsoskyddstillsynen till målet. Branscher som särskilt har fokus på barn och unga är förskole- och skoltillsynen, bostadstillsynen, badtillsynen och omsorgsboendetillsynen. Samtliga branscher har följt beslutad tillsynsplan för 2024. Vanliga avvikelser som blir åtgärdade efter tillsyn inom förskole- och skoltillsynen är bristfällig ventilation, städning och hygien. Under året har tillsynen även haft ett riktat fokus på solskydd i utemiljön vilket är en viktig insats för att förhindra uppkomst av hudskador som hudcancer. Genom tillsynen av bad, bostäder och omsorgsboenden åtgärdas brister som fuktproblematik, bristfällig städning och hygien, inomhustemperatur samt förebygger risk för smitta som exempelvis legionella.

Genom den uppsökande bostadstillsynen kan nämnden nå ut till personer som kanske inte känner till sina rättigheter eller anmäler olägenheter. Den uppsökande tillsynen upplevs här vara mer effektiv då verksamheten kan angripa fastigheter med strukturella brister i stället för att göra punktinsatser. Inom den uppsökande bostadstillsynen har det hittills i år startats

22 ärenden. I dagsläget handläggs 52 aktiva ärenden och nio ärenden har avslutats. Vanliga avvikelser som blir åtgärdade på grund av tillsynen är exempelvis ventilation, fuktskador och för låg inomhustemperatur.

Den uppsökande bostadstillsynen är även en del av nämndens åtgärder inom handlingsplanen "Fri från våld", då inspektörerna kan göra orosanmälan till socialtjänsten ifall det skulle finnas tecken/risk för våld i bostad där barn och unga vistas. Inga orosanmälningar har lämnats till arbetsmarknads- och socialnämnden under 2024.

Inom ramen för nämndens arbete med miljöprogrammet har ett arbete påbörjats med att revidera Malmö stads handlingsplan för utfasning av konstgräsplaner. En förstudie genomförd under våren 2024 visade tydligt att handlingsplanen bör revideras för att vara ändamålsenlig. Det framkom även att nuvarande handlingsplan upplevs som inaktuell vad gäller konstgräsplaner och svårt att använda i berörda verksamheter då kravet på utfasning är svårt att uppnå på grund av brist på alternativ till det gummigranulat som används som fyllnadsmaterial i planerna. Samtidigt pågår en kraftig utbyggnad av antalet konstgräsplaner i staden för att möta behovet av spelytor. De flesta av de planerna använder dock sand som fyllnadsmaterial istället för gummigranulat vilket leder till sämre spelegenskaper. Erfarenheterna sedan handlingsplanen togs fram 2018–2019 är att marknaden inte kunnat presentera något alternativ till gummigranulat som uppfyller de krav Malmö stad ställer på materialet. Sedan nuvarande handlingsplan antogs har det kommit ny EU-lagstiftning (engångsplastdirektivet) som uttryckligen förbjuder försäljning av gummigranulat för idrottsändamål från och med år 2031.

Styrgruppen för stadens strategiska kemikaliearbete beslutade under våren att tillsätta en arbetsgrupp för att ta fram ett förslag på reviderad handlingsplan utifrån aktuell kunskap och lagstiftning. Arbetsgruppen, som leds av miljönämnden, inledde sitt arbete under hösten med en omvärldsanalys och en mer gedigen genomlysning av förvaltningarnas arbete enligt nuvarande handlingsplan. Arbetet fortsätter under 2025 med målsättningen att kunna lägga fram ett förslag till reviderad handlingsplan för politisk behandling i berörda nämnder under hösten 2025.

Indikatorer:

- Utvärdering av arbetet med att revidera handlingsplan för utfasning av konstgräsplaner.

Rapporteringen av arbetet ovan visar att en nödvändig förstudie genomförts innan arbetet med själva revideringen påbörjats. I arbetet med förstudien genomfördes intervjuer med nyckelpersoner i berörda verksamheter. Styrgruppen för stadens strategiska kemikaliearbete har tagit beslut om att tillsätta en arbetsgrupp, ledd av miljönämnden, för att genomföra revideringsarbetet under det kommande året. Arbetet hittills bedöms medföra tillräckliga förutsättningar för att genomföra revideringen inom utsatt tid. Stadens möjligheter att nå det övergripande syftet med handlingsplanen, att fasa ut konstgräsplaner med och utan granulat samt

gummiasfalt från stadens verksamheter, är starkt beroende av marknadens möjligheter att tillhandahålla alternativa produkter och material.

- En analys, beskrivning och uppskattning av vilka effekter nämndens tillsyn haft på barn och ungas skydds- och riskfaktorer.

Tillgång till hälsosamma vistelsemiljöer inom förskola, skola, fritid och bostäder är skyddsfaktorer av vikt för barn och ungas uppväxtvillkor. Nämndens miljö- och hälsoskyddstillsyn samt livsmedelskontroll inom förskola, skola, fritidsverksamhet och bostäder är en förutsättning för att barn och unga kan vistas i goda och hälsosamma vistelsemiljöer. Barn och ungas uppväxtvillkor och förutsättningar att tillgodogöra sig undervisning och lärande påverkas av vilka vistelsemiljöer de befinner sig i. Nämndens tillsynsarbete ökar förutsättningarna för mer jämlika möjligheter längre fram i livet. Vid prioritering av tillsynsuppdraget har hänsyn tagits till att barn är en känslig målgrupp med särskilda behov som behöver beaktas för att bidra till en positiv framtida utveckling. Genomförd hälsoskyddstillsyn av förskolor, skolor och fritidsverksamhet har lett till sunda och hälsosamma vistelsemiljöer både inom- som utomhus. Fokus har legat på god ventilation, minskade bullernivåer, fungerande städ- och smittspridningsrutiner, sanerad mark samt tillgång till god luftkvalitet. Nämndens ansvar för tillsyn av rökfria miljöer är även det en skyddsfaktor för barn och ungas uppväxtvillkor och bidrar till att minska rökning och inhalering av tobak, örtprodukter och liknande produkter. Genomförd bostadstillsyn i bland annat socioekonomiskt utsatta områden har bidragit till mer hälsosamma bostäder och välsköta bostadsområden av betydelse för den upplevda tryggheten i barn och ungas närområde, vilket även är en skyddsfaktor för barns uppväxtvillkor. Den myndighetssamverkande tillsynen inom miljö- och hälsoskydd samt livsmedelskontroll genom Tryggare Malmö har bidragit till att fler verksamheter följer gällande lagstiftning, och fler barn och unga får tillgång till mer hälsosamma och trygga vistelsemiljöer.

Genomförd livsmedelskontroll har under året lett till säkra, korrekt märkta livsmedel och säker allergikosthantering i skola och förskola, vilket är ytterligare en skyddsfaktor för barn och ungas uppväxtvillkor. Genom livsmedelskontrollerna har barn och unga fått tillgång till hälsosamma och säkra livsmedel av betydelse för deras liv, hälsa och utveckling.

Sammantaget har nämndens tillsyns- och kontrolluppdrag under året bidragit till att stärka skyddsfaktorerna för barn och unga, då hälsosamma skolmiljöer och bostäder samt förbättrade bostadsområden påverkar deras upplevda trygghet, koncentrationsförmåga samt psykiska och fysiska hälsa. Tillgång till hälsosamma och tryggare vistelsemiljöer har ökat barn och ungas förmåga att tillgodogöra sig undervisning och lärande, vilket är av vikt för deras fortsatta utveckling och jämlika uppväxtvillkor.

- Procentuell andel utförd styrd tillsyn på förskolor och skolor jämfört med tillsynsplanen

Antalet genomförda tillsynsbesök på förskolor under året blev 131 av planens 140. De nio som inte besökts har antingen upphört eller handläggs i ett pågående anmälningsärende vilket innebär att den planerade tillsynen utförts till 100 procent. Tillsynen på skolor utförs med treårsintervall med nästa besök 2026 och dessa besöktes därför inte under året. De tillsynsärenden på skolor som varit pågående under året är uppföljningsärenden till följd av de avvikelser som noterats vid tidigare tillsynsombgång (2023) eller klagomål.

Bedömning av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Uppnått

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 har uppnått. Bedömningen baseras på att samtliga branscher med stor påverkan på barn och unga har följt beslutad tillsynsplan för året. Att den styrda tillsynen på förskolor är genomförd till 100 procent samt att nämndens tillsyn och kontroll bidrar till att barn och unga kan vistas i goda och hälsosamma miljöer.

Nämnden bidrar även till målet genom arbetet med klimatomställningen och med att anpassa staden till rådande klimatförändringar. Planerade bidrag har genomförts rörande revidering av handlingsplanen för utfasning av konstgräsplaner och ett fördjupat samarbete med Stockholm Environment Institute avseende sårbarhetskartläggning ur ett värmeperspektiv.

Bedömning av förväntad förflyttning för mandatperioden

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet förväntas leda till önskad förflyttning i riktning mot kommunfullmäktigemålet för mandatperioden. Bedömningen baseras på att hälsoskyddstillsynen fortsatt kommer att prioriteras utifrån branscher med stor påverkan på barn och ungas vistelsemiljöer. Tillsyn på skolor och förskolor är så kallas styrd tillsyn som är det som prioriteras i första hand i planeringen av tillsynen. Nämndens miljö- och hälsoskyddstillsyn och livsmedelskontroll inom förskola, skola, fritidsverksamhet och bostäder bidrar till att barn och unga kan vistas i goda och hälsosamma vistelsemiljöer. Nämndens långsiktiga arbete med genomförandet av Malmö stads miljöprogram 2021–2030 bidrar till önskad förflyttning mot kommunfullmäktigemålet under mandatperioden genom arbetet som bedrivs inom processerna Klimatomställning Malmö och Malmös natur- och miljöarbete.

Målområde - En attraktiv stad för arbete och hållbar tillväxt

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att skapa goda villkor och förutsättningar för stadens attraktivitet och näringsliv

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Miljönämnden bidrar till rättvisa villkor och en sund konkurrens inom näringslivet genom sitt tillsyns- och kontrollarbete. Genom likvärdiga kontroller och bedömningar, uppsökande tillsyn samt en hög och jämn kompetens hos inspektörerna skapar nämnden rättvisa förutsättningar för verksamheterna i Malmö.

Utifrån resultatet av insiktsmätningen har nämnden arbetet vidare med utvecklingen av rutiner och beslutsmallar samt informationsmaterial till företagen. Genom diskussionsmöten, saminspektioner samt granskning av varandras kontrollrapporter, bemötande och beslut arbetar verksamheten för att öka samsynen så att bedömningar blir likvärdiga.

Under året har nämnden vidareutvecklat informationsmaterial till företagen samt säkerställt möjligheten till stöd och råd via telefonsamtal, e-post och besök. Nämnden har också bland annat genomfört kompetensutveckling av medarbetarna inom miljö- och hälsoskyddet i klarspråk, det vill säga hur man skriver på ett sätt som är tydligt och lätt att förstå samtidigt som det är rättssäkert.

Miljönämnden har utvecklat samarbetet med Malmö stads kontaktcenter och företagslotsen som hanterar den första rådgivningen till företag, men som kan kontakta miljönämnden för specialiserad rådgivning. Detta samarbete kommer fortsätta vidareutvecklas framöver för att ge en bättre service till företagen gällande frågor som rör miljö- och hälsoskydd med en förhoppning om att minska onödig efterfrågan per telefon och e-post, ge snabbare service och svar till företag samt ökad upplevelse av ett gott bemötande. Under hösten 2024 har verksamheten haft en studentmedarbetare anställd inom ramen för Malmö stads gemensamma studentmedarbetarprogram som haft i uppdrag att ta fram en projektplan för hur samarbetet med kontaktcenter och företagslotsen ska stärkas. I uppdraget har också ingått att identifiera förutsättningar för framtida samarbete. Uppdraget ska slutföras under januari 2025, därefter påbörjas arbetet med att genomföra projektplanen.

I arbetet med verksamhetsutveckling genom digitalisering har fokus under 2024 varit att utveckla nämndens e-tjänster, ett arbete som har pågått under en lång period då det har saknats en integration mellan nämndens verksamhetssystem och e-tjänsteplattformen. Under året har integrationen kommit på plats och de första integrerade e-tjänsterna kommer att lanseras på malmo.se i januari 2025. Utöver att det ska bli enklare för

företagare och Malmöbor ska e-tjänsterna resultera i effektivare handläggning av ärenden då administrationen minskar.

Under mandatperioden bidrar miljönämnden även till målet genom att fortsätta processleda Klimatomställning Malmö. Det långsiktiga arbetet kopplat till kommunfullmäktigemålet bedrivs genom framtagande och genomförande av färdplaner inom olika identifierade omställningsområden, till exempel Elförsörjning och Cirkulär ekonomi. Nämnden kan bidra till en grön tillväxt genom att verka för att skapa förutsättningar för näringslivet att etablera sig och växa på ett hållbart sätt. En del i detta är att inom Klimatomställning Malmö samordna Malmö stads arbete för ett mer leveranssäkert energisystem och verka för att öka tillgången på tillförlitlig, prisvärd och hållbar energi. Genom det arbetet bidrar nämnden till att förbättra näringslivets möjligheter att bedriva verksamhet och i förlängningen till stadens attraktivitet och en grön tillväxt.

Arbetet med Klimatkontrakt Malmö har fortlöpt och utvecklats under året. Kommunikation och webbsidor tillhörande e-tjänster har reviderats för att spegla utvecklingsarbetet. Ett antal aktörer har signerat Klimatkontrakt Malmö fysiskt i samband med att event med externa deltagare arrangerades under året. Ett sådant var klimatkonferensen i juni som under parollen "Tillsammans ställer vi om Malmö" lockade ungefär 150 deltagare från främst det lokala näringslivet, men även från föreningar, akademi och andra offentliga verksamheter. Under samma paroll har flera av Klimatomställning Malmös omställningsområden bjudit in samarbetspartners och aktörer till nätverksträffar och samverkansarenor med syftet att främja samla lokalt verkamma som vill samarbeta kring frågor kopplade till Malmös klimatomställning, attraktivitet och tillväxt. Under våren lanserades exempelvis samverkansarenan "Resurshubben i Malmö" med syftet att driva på omställningen till cirkulär ekonomi i Malmö. Flera aktiviteter har genomförts inom Resurshubben, bland annat med fokus på cirkulära affärsidéer för små och mikroaktörer, livsmedel, textil och plast. Det fortsatta arbetet möjliggörs genom två externfinansierade projekt med Minc respektive Rise som projektpartners.

Genom nämndens arbete med att facilitera dessa sektorsövergripande samverkansarenor främjas lösningar som tar vara på hela samhällets potential i klimatomställningen. Årets arbete visar på behov av att ytterligare stärka nämndens interna kapacitet, systematik och förmåga att resurssmart facilitera aktörssamverkan som ger effekt i den lokala klimatomställningen. Samtal har under året initierats med kommunstyrelsens förvaltning med syfte att tillsammans skapa en bild av hur vi inom staden kan arbeta med att vara möjliggörare för företag och föreningar i deras klimatomställning.

Indikatorer:

- Sveriges kommuners och regioners så kallade Insiktsmätning där resultatet för Nöjd-kund-index (NKI) ska öka jämfört med föregående år.

Miljönämndens kontroll- och tillsynsverksamhet mäts varje år genom Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) servicemätning av kommunernas myndighetsutövning, Insikt. Syftet med undersökningen är att följa upp hur kommunens service utvecklas i termer av kundupplevd kvalitet. Frågor ställs inom sex olika serviceområden; information, tillgänglighet, bemötande, kompetens, rättssäkerhet och effektivitet samt tre övergripande kundnöjdhetsfrågor (NKI, nöjd kund-index). Insikt riktar sig endast till verksamhetsutövare och fastighetsägare och är därmed inte ett heltäckande mått på hur nämnden uppfattas. Resultatet för helåret 2023 för de tre myndighetsområdena var ett NKI-värde om 79 av 100 för livsmedelskontrollen, 62 för miljöskyddet och 70 för hälsoskyddet.

Preliminära siffror för 2024 är: 78 för livsmedel och 64 för miljö- och hälsoskydd, i de preliminära siffrorna är miljö- och hälsoskydd sammanslaget till ett gemensamt resultat.

Motsvarande siffror för 2023 var 79 och 65. De serviceområden, enligt Insiktsrapporten för 2023, som har störst förbättringspotential är:

- Kompetens, och då främst förmågan att ge råd och vägledning hos livsmedelskontrollen och miljöskyddet.
- Effektivitet, framför allt avseende rutiner för handläggning hos miljöskyddet.
- Rättssäkerhet, med avseende på motivering av ställningstaganden och beslut hos hälsoskyddet.

En fullständig rapport och uppföljning av den kommunala servicen genom Insiktsundersökningen för 2024 sammanställs av SKR under våren 2025.

- En utvärdering av arbetet med att utveckla Klimatkontrakt Malmö.

Utvecklingen av Klimatkontrakt Malmö har pågått under hela 2024. I början av året gjordes en översyn av Klimatkontrakt Malmö med anledning av att ett antal aktörer skulle förnya sina kontrakt och ett kontrakt för föreningar skulle tas fram. Under våren fanns ett nytt format på plats med ambitionen att stärka arbetet med klimatkontraktet som ett verktyg för kraftsamling i klimatomställningen. I den nya versionen är grundtexten samma oavsett aktörsgrupp och tyngdpunkten ligger än mer på att lyfta vikten av samverkan inom och mellan samhällets olika sektorer. Klimatkontraktet för föreningar följer det nya formatet och lanserades i juni. Alla kontrakt kompletteras numera av bilagor som visar på klimataktörens åtagande i form av enskilda klimatinsatser, alternativt kan användas för att skapa samsyn och peka på inriktning för kommande samverkan. Höstens arbete fokuserade till stor del på att förankra ramar och riktlinjer för bilagans innehåll samt process för förfarande. Mottagandet av det nya formatet av Klimatkontrakt Malmö har övervägande varit positivt bland externa aktörer. Särskilt positivt har responsen varit på tillfällena att signera Klimatkontrakt Malmö personligen i samband med klimatkonferensen "Tillsammans ställer vi om Malmö" 4 juni och Miljölägesdagen 22 november, samt de möjligheter till nätverkande som sådana sammanhang ger.

- Antal underskrivna klimatkontrakt.

Antalet underskrivna klimatkontrakt uppgår till 66. Klimatkontraktssaktörerna är i vissa fall nätverksorganisationer med flera aktörer under sig. Två exempel är LFM30 med ungefär 200 medlemmar, och Malmö Ideella med cirka 350 medlemmar.

Bedömning av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

Delvis uppnått

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 delvis uppnått. Bedömningen baseras på att under 2024 har flera åtgärder genomförts för att vidareutveckla den serviceinriktade myndighetsutövningen. Det preliminära resultatet av insiktsmätningen visar dock att åtgärderna inte haft tillräcklig effekt. Preliminära siffror för 2024 är: 78 för livsmedel och 64 för miljö- och hälsoskydd, motsvarande siffror för 2023 var 79 och 65.

Arbetet med verksamhetsutveckling genom digitalisering har fokus under 2024 varit att utveckla nämndens e-tjänster, ett arbete som har pågått under en lång period då det har saknats en integration mellan nämndens verksamhetssystem och e-tjänsteplattformen. Under året har integrationen kommit på plats och de första integrerade e-tjänsterna kommer att lanseras på malmo.se i januari 2025.

Under året har nämnden utvecklat Klimatkontrakt Malmö bland annat genom översyn av konceptet, arrangemang av konferensen "Tillsammans ställer vi om Malmö" och lanseringen av samverkansarenan "Resurshubben i Malmö".

Bedömning av förväntad förflyttning för mandatperioden

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet delvis förväntas leda till önskad förflyttning i riktning mot kommunfullmäktigemålet för mandatperioden. Bedömningen baseras på att under hösten 2024 har verksamheten för miljö- och hälsoskydd haft en studentmedarbetare anställd inom ramen för Malmö stads gemensamma studentmedarbetarprogram som haft i uppdrag att ta fram en projektplan för hur samarbetet med kontaktcenter och företagslotsen ska stärkas. I uppdraget har också ingått att identifiera förutsättningar för framtida samarbete. Uppdraget ska slutföras under januari 2025.

Bedömningen baseras också på att under 2024 har integrationen mellan nämndens verksamhetssystem och Malmö stads e-tjänsteplattform kommit på plats vilket medför att fullt integrerade e-tjänster kommer att kunna lanseras och att arbetet med att fasa ut blanketter och ersätta dessa med e-tjänster kommer att få fart.

Miljönämnden kommer även att fortsätta arbetet med att skapa tydligare rutiner, mallar och informationsmaterial samt digitalisering med nya e-tjänster som underlättar för de vi finns till för. Utöver det kommer nämnden

planera in utbildningar för att öka kompetensen hos inspektörerna och förbättra bemötandet i kontakter med företag och Malmöbor.

Det långsiktiga arbetet med Klimatomställning Malmö bidrar vidare till den önskade förflyttningen mot kommunfullmäktigemålet under mandatperioden utifrån färdplanerna inom de olika omställningsområdena. De viktigaste exemplen är samordningen av arbetet för ett mer leveranssäkert energisystem och ökad tillgång på tillförlitlig, prisvärd och hållbar energi.

Målområde - En grön stad som leder klimatomställningen

Kommunfullmäktigemål - Malmö är en föregångare när det gäller minskade utsläpp av växthusgaser och är en klimatneutral stad 2030

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Under mandatperioden bidrar miljönämnden till förflyttning mot målet genom att fortsätta arbetet med att processleda Klimatomställning Malmö. Det långsiktiga arbetet kopplat till kommunfullmäktigemålet bedrivs genom framtagande och genomförande av sju färdplaner inom Klimatomställning Malmös identifierade omställningsområden, till exempel nettonollorganisation, uppvärmning och klimatsmart konsumtion. Utifrån ett barnrättsperspektiv är barn och unga särskilt utsatta för klimatförändringar, som påverkar deras uppväxtvillkor negativt. Genom klimatomställningsarbetet har barn och unga fått tillgång till gröna och hälsosamma livsmiljöer och skyddas mot klimatrelaterade risker, oavsett var i staden de växer upp. Detta bidrar till långsiktigt gynnsamma uppväxtvillkor samt minskad segregation.

Utifrån färdplanerna som tagits fram ska nämnden ta fram en kompensationsstrategi för hur Malmö stads organisation kan bli klimatneutral, samt ta fram en strategi och ett ramverk för en inkluderande och rättvis omställning. Ett konsultuppdrag kring klimatkompensation slutfördes i början av året vilket utmynnade i ett underlag till det fortsatta pågående arbetet med att ta fram en strategi. En förvaltningsövergripande arbetsgrupp har bildats för att ta fram materialet som sedan kommer behöva förankras i hela organisationen. Eftersom en strategi kräver bredare förankring över förvaltningsgränserna har det initiala steget varit att ta fram ett kunskapsunderlag. Kunskapsunderlaget presenterar vägen framåt för hur Malmö stad ska arbeta med klimatkompensation. Underlaget innehåller en bakgrund och Malmö stads förutsättningar inklusive juridiska förutsättningar. Vidare innehåller underlaget principer kring klimatkompensation som Malmö stad ämnar arbeta efter, samt möjliga kompensationsåtgärder och deras potential. I underlaget presenteras också förslag på arbetssätt framöver och identifierade utredningsbehov för att komma vidare i arbetet mot en strategi.

Under året har dialog fortlöpt med Sysav angående deras CCS-anläggning ("Carbon Capture and Storage", kolin fångning och lagring). Ett resultat av arbetet är att Sysav och Malmö stad tecknat en avsiktsförklaring om köp av negativa utsläpp under våren. Köp av negativa utsläpp genom CCS är en av flera möjliga åtgärder för att nå målet om en klimatneutral stad år 2030. Under hösten påbörjades ett arbete med att möta Sysavs önskemål om en angiven mängd negativa utsläpp inför deras ansökan om bidrag till EU:s innovationsfond under våren 2025.

Avseende ramverket för en inkluderande och rättvis omställning har Klimatomställning Malmö tagit vidare det arbete som gjorts inom ramen för projektet RASK (Rusta Aktörer för Snabbare Klimatomställning). Inledningsvis har arbetets fokus varit på att utveckla förståelsen för vad en inkluderande och rättvis omställning innebär. Såväl omvärldsanalys som workshops har genomförts, vilket bland annat bidragit till att olika typer av lokal orättvisa kopplat till ansvar, effekter, resurser, kunskap och delaktighet identifierats. Nämndens arbete har bland annat fått stöd av projektet Neutralpositivt Malmö och deltagandet i ICLEI-projektet "INCLU:DE". Genom det sistnämnda har Malmö fått direkt tillgång till hur andra städer praktiskt hanterat inkluderings- och rättvisefrågor och introducerats i ICLEI:s "Equitable transition guide" som exempel på hur lokala ramverk kan utvecklas. Rättvis omställning är en aktuell fråga och fler organisationer så som exempelvis Viable cities och Nordiska ministerrådet har under året börjat ta fram stödmaterial och egna omvärldsbevakningar.

Årets omvärldsbevakning och interna arbete har bidragit till en kompetensutveckling i området inom förvaltningen och lagt en bra grund för det fortsatta arbetet med att ta fram ett lokalt ramverk för inkluderande och rättvis klimatomställning i Malmö.

Indikatorer:

- Koldioxidutsläpp (kg) från förtroendevaldas och anställdas flygresor.

Nämndens förtroendevalda och anställda har gjort 39 resor utomlands enkel väg med flyg under 2024. Koldioxidutsläppen från resorna uppgår till 13 136 kg. Inga inrikesresor har gjorts med flyg under året.

- Utvärdering av hur nämnden prioriterat resurser i arbetet med att nå målen för att minska koldioxidutsläppen, samt analys av hur arbetet fortskrider.

Under året har sex av sju färdplaner godkänts av beställargruppen för Klimatomställning Malmö. Fyra färdplaner antogs i en första version under våren; Klimatsmart konsumtion, Klimatneutralt byggande, Mobilitet och Cirkulär ekonomi. Färdplanerna Uppvärmning och Elförsörjning har arbetats om till version 2 och godkändes i december. Färdplanen för Nettonoll har tagits fram och skickats ut för remiss till alla förvaltningar under hösten, den revideras över årsskiftet och dialog om hur antagandet av den kommer hanteras inleder 2025. Genomförandet av åtgärder i färdplanerna pågår parallellt med att de färdigställts och revideras. Bilagor till färdplanerna med åtgärder har tagits fram och under hösten har metoder

testats för att redovisa status inom processen i stort och för åtgärderna inom färdplanerna. I och med att färdplanerna hittat sin form och antagits skiftar fokus i processen mer mot genomförande och uppföljning. En utmaning under året har varit kommunikation av färdplanerna då de i sin form inte är tillgänglighetsanpassade och inte kan publiceras i sin helhet. Färdplanerna har under våren paketerats och fått en tydligare hemvist på intranätet Komin och under hösten har samma sak gjorts på malmo.se. En återkommande kommunikationsinsats har varit webbföreläsningarna Klimatprat som varit välbesökta under året med tema om allt från CCS till värme.

Malmö stad är aktiv i samarbeten och utveckling av både regionala, nationella och internationella arenor. Under hösten 2023 lämnade Malmö in sin "Climate city contract"-ansökan och under våren 2024 kom besked från EU att Malmö godkänts och därmed tilldelades en mission label. Detta kan ses som en kvalitetsstämpel på hur arbetet med klimatomställning byggts upp i staden.

- Utvärdering av arbetet med att ta fram kompensationsstrategin och strategin och ramverket för inkluderande omställning.

Arbetet med kompensationsstrategin och ramverket för rättvis och inkluderande omställning pågår. Det är komplexa uppdrag och framtagandet kan även ses som en lärandeprocess för organisationen. Det innebär också att arbetet tagit längre tid än beräknat och i båda uppdragen finns ett stort behov av förankring i Malmö stads organisation.

För kompensationsstrategin har det identifierats att uppdraget behöver ges till flera nämnder eftersom innehållet är av sådan karaktär att beslutet inte bedöms ligga endast inom miljönämndens ansvar vilket är anledningen till att materialet som ska presenteras snarare är ett kunskapsunderlag än en strategi. Underlaget för kompensationsstrategin beräknas vara klart i februari 2025.

I arbetet med ramverket för rättvis och inkluderande omställning har det under året prioriterats att öka förståelsen för området genom bland annat omvärldsbevakning samt att förstå på vilket sätt det påverkar klimatomställningen och hur det kan integreras i pågående processer i staden. En utmaning framöver är att ta de teoretiska begreppen om rättvisa och omvandla dem till ett angreppssätt som kan användas i praktiken, exempelvis för att integrera aspekter kring lokal rättvisa i utredningar. Frågan har börjat hanteras inom ramen för Klimatomställning Malmö, och under hösten har även dialog förts om hur klimatanpassning eventuellt kan hanteras inom ramverket, så att exempelvis gemensamma riktlinjer och checklistor kan utvecklas och tillämpas.

- Antal underskrivna klimatkontrakt.

Antalet underskrivna klimatkontrakt uppgår till 66. Klimatkontraksaktörerna är i vissa fall nätverksorganisationer med flera aktörer under sig. Två exempel är LFM30 med ungefär 200 medlemmar, och Malmö Ideella med

cirka 350 medlemmar.

Bedömning av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

Uppnåtts

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 har uppnåtts. Bedömningen baseras på arbetet med färdplanerna inom processen Klimatomställning Malmö där sex av sju färdigställts 2024 och den sista avseende Nettonoll planeras bli klar 2025. Parallellt med färdigställandet har åtgärder kopplade till färdplanerna börjat genomföras. Bedömningen baseras vidare på nämndens arbete med ett ramverk för rättvis och inkluderande omställning som löpt på enligt plan under 2024. Framtagandet av en kompensationsstrategi för Malmö stads organisation har tagit en annan form än planerat utifrån bedömningen att beslut i frågan inte endast ligger inom miljönämndens ansvar. Nämndens arbete med att utveckla extern finansiering, och att mobilisera aktörer genom bland annat Klimatkontrakt, har bidragit till bedömningen.

Bedömning av förväntad förflyttning för mandatperioden

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet förväntas leda till önskad förflyttning i riktning mot kommunfullmäktigemålet för mandatperioden. Bedömningen baseras på att nämndens bidrag under 2024 genomförts enligt plan inom ramen för det långsiktiga arbetet med Klimatomställning Malmö. Malmö stads organisation behöver dock öka takten för att kunna nå målet om en klimatneutral stad till 2030.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för ökad biologisk mångfald och ett ökat utbud av gröna miljöer i Malmö

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Under mandatperioden bidrar miljönämnden till förflyttning mot målet genom att fortsätta samordna den övergripande processen för Malmös miljö- och naturarbete. Det långsiktiga arbetet kopplat till kommunfullmäktigemålet bedrivs genom framtagande och genomförande av färdplaner för områdena Klimatanpassning och Mer natur.

Nämnden har genom två projekt genomfört karteringar och analyser över vilka områden i Malmö som har brist på grönska, har låg socioekonomisk status samt en hög sårbarhet för värmeböljor. Dessa redovisades vid nämndssammanträdet i november. Kartläggningarna ligger till grund för de genomförandeplaner för ökad krontäckning som kommer tas fram under 2025.

Under året har nämnden lett arbetet med etablerandet av ett "urbant landskapslabb" vid Färjetterminalen i Nyhamnen. Projektets första initiativ, en urban skog, anläggs under 2025 med extern finansiering. Framöver

kommer det inom ramen för landskapslabbet att bedrivas olika typer av tester både på land och i hamnbassängen. Att testa nya lösningar och tekniker för ökad grönska och ökade grönstrukturer är viktigt för att utveckla metoder som kan användas runtom i staden. Nämnden har en logisk roll som möjliggörare för denna typ av testverksamheter, ofta i samarbete med utförare hos exempelvis tekniska nämnden och servicenämnden.

Genom externfinansierade projekt har nämnden under året skapat förutsättningar för kompetenshöjning och utveckling av nya arbetssätt inom grönblå frågor. Projekten "ARCADIA", "3-30-300+: mer än bara träd", "AGORA", och "Klimatanpassning tillsammans" har bidragit med inspel från forskare och experter som förbättrar möjligheterna att uppfylla miljöprogrammets mål. Det urbana landskapslabbet utgör Malmös insats i projektet "ARCADIA" där vi samarbetar lokalt med Lund och Helsingborg kring just utveckling av grönblå testbäddar.

Inom ramen för genomförandet av mål 3 "Särskilt bevarandevärda arter ska värnas" i Naturvårdsplan för Malmö 2023–2030 har Malmö stad, med hjälp av upphandlade konsulter, identifierat och sammanställt en lista på 20 arter som anses speciellt värda att bevara i just Malmö. Arterna på denna lista samt deras livsmiljöer ska stärkas genom till exempel riktade skötselinsatser och deras status i kommunen kommer särskilt följas upp. Under 2024 har arbetet påbörjats med sammanställning av arternas utbredning och annan information som kan vara till hjälp för framtida insatser. Framtagandet av denna lista utesluter inte att insatser kan krävas även för andra arter.

Indikatorer:

- En utvärdering av arbetet med utveckling av testbäddar i grönblå frågor.

Två testbäddar i grönblå frågor har varit i fokus under året, det urbana landskapslabbet i Nyhamnen och arbetet i Sege Park inom projekten ReWaise och DISCO. Det är ännu för tidigt att utvärdera slutresultaten för testbäddarna. Det är dock tydligt att möjligheterna till test och piloter möjliggör nytänkande och mer ambitiösa åtgärder som sedan kan skalas upp i linjeverksamheten. I landskapslabbet har flera nämnder mobiliserat gemensamt för att transformera den gamla färjeterminalen till en levande plats för Malmöborna. Under året har den experimentella skog som ska byggas 2025 projekterats och kunskapshöjande aktiviteter kring havsmiljön genomförts tillsammans med civilsamhällesaktörer.

- En utvärdering av arbetet med att identifiera och åtgärda bristområden för urban grönska ur ett sårbarhets- och rättviseperspektiv.

Genom två projektsamarbeten med Stockholm Environment Institute och Sveriges Lantbruksuniversitet genomfördes en kartläggning över delområden med hög sårbarhet för extremvärme och orättvis fördelning av grönska. Dessa redovisades i en rapport till miljönämnden och var underlag till de två dialoger i trädfrågor som genomfördes med tekniska nämnden,

stadsbyggnadsnämnden och servicenämnden. Utifrån dialogerna formulerades uppdrag att ta fram genomförandeplaner för att öka krontäckningen i de identifierade områdena.

Bedömning av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

Uppnåtts

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 har uppnåtts. Bedömningen baseras på nämndens arbete med två testbäddar i grönblå frågor som möjliggjort nytänkande och vidareutvecklat samarbete med andra nämnder gällande klimatanpassning. Nämndens kartläggning av bevarandevärda arter har genomförts som planerat och bidrar till bedömningen. Arbetet med att kartlägga områden med hög sårbarhet för extremvärme och orättvis fördelning av grönska har genomförts enligt plan och legat till grund för vidare uppdrag att ta fram genomförandeplaner för ökad krontäckning tillsammans med andra berörda nämnder.

Bedömning av förväntad förflyttning för mandatperioden

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet förväntas leda till önskad förflyttning i riktning mot kommunfullmäktigemålet för mandatperioden. Bedömningen baseras på att nämndens bidrag för 2024 utgör delar av samordningen i den övergripande processen för Malmös natur- och miljöarbete. Arbetet bedrivs långsiktigt och nämndens bidrag för året understödjer den förväntade förflyttningen under mandatperioden genom att stärka förutsättningarna eller lägga grunden för de kommande två årens bidrag.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för en långsiktigt hållbar elförsörjning samt ökad energieffektivisering

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Under mandatperioden bidrar miljönämnden till målet genom att fortsätta processleda Klimatomställning Malmö. Det långsiktiga arbetet kopplat till kommunfullmäktigemålet bedrivs genom framtagande och genomförande av färdplanerna för Elförsörjning och Uppvärmning.

Utifrån färdplanerna som tagits fram deltar nämnden i utvecklingen av Stadionområdet till ett så kallat "Positive Energy District" genom att stötta planering och implementering av hållbara energilösningar i området. Vidare bidrar nämnden genom att inleda arbetet med en storskalig testbädd för hållbar och resilient energiförsörjning till industrin i Norra hamnen i Malmö.

I början av 2024 inleddes arbetet inom ramen för projektet "PED Stepwise" med att samla alla aktörer och driva på för en distriktsbaserad energilösning för Stadionområdet. Lösningen planeras involvera bland annat solcellsinstallationer, energilagring, smart styrning och tillvaratagande

av restvärmeflöden. För att implementera dessa har parallella processer startats upp i form av löpande möten med flera olika aktörer. Till exempel har möten och workshops anordnats med projektpartners och med stadsfastigheter under servicenämnden. Miljönämnden har genom stadens interna arbetsgrupp för Stadionområdet arbetat för att driva energifrågan.

Arbetet med att utveckla området till ett "Positive Energy District" har fått en bra start, dels genom mobilisering i de ordinarie stadsutvecklingsprocesserna, dels genom projektverksamhet med extern finansiering. Den inledande planeringen och samordningen som genomförts hittills har skapat goda förutsättningar för ett lågtempererat fjärrvärmenät i området och den fortsatta utvecklingen av Stadionområdet.

Under 2024 har arbetet fortsatt inom det externfinansierade projektet "Malmö Energy Lab". Projektets mission är en resilient industri som bidrar till ett hållbart energisystem i Malmö. Projektet omfattar test av lösningar i verklig miljö och tester i en digital miljö. Utöver tekniska lösningar undersöks hur innovation, affärsmodeller, policyer, beteenden och infrastruktur behöver utvecklas för att nå en mer resilient och hållbar energiförsörjning. Samverkan mellan systemaktörer är en central komponent i projektet. Miljönämnden leder ett arbetspaket kring samverkan och innovation och har under 2024 exempelvis arbetat med teman kring elflexibilitet och bidragit med ett hamnstrategiskt och energistrategiskt perspektiv genom bland annat studiebesök i hamnen. Nämnden har även samordnat workshops tillsammans med Eon för att utforska främst industriaktörers utmaningar och behov kring resiliens och hållbarhet, samt påbörjat en plan för hur lösningar ska spridas, omhändertas och skalas upp. Arbetet hittills har varit framgångsrikt, till stor del på grund av att projektet skapar en plattform för samverkan mellan flertalet nyckelaktörer relaterat till Malmös energiförsörjning med utgångspunkt i gemensamma målsättningar.

Indikator:

- Antal erbjudna och antal genomförda besök som miljöinspektörer gör tillsammans med energirådgivare.

För att stötta företag med energieffektivisering var det planerat att nämndens energirådgivare skulle delta vid inspektörernas tillsynsbesök inom vissa branscher. Dialog och samarbete har skett mellan energirådgivarna och inspektörerna, det har tagits fram ett informationsmaterial att dela ut vid tillsyn. Samarbetet under året har skett inom fordonsbranschen. Då de olika verksamheterna har olika finansieringsmodell har dock gemensamma besök inte blivit av. Energirådgivningen är finansierad med externa medel och ska vara kostnadsfri. Tillsynen är avgiftsfinansierad, det i sig innebär att, om inspektörerna blir kvar vid besöket längre än planerat så kommer det antingen leda till en ökad kostnad för verksamhetsutövarna eller att den skattefinansierade delen av tillsynen ökar.

Nämndens energirådgivare samt livsmedelsinspektörer har uppdaterat

informationsblad om energirådgivning gällande livsmedelsanläggningar (restauranger, butiker) som ska delas ut vid inspektioner för att stötta företagen med deras energieffektivisering.

Bedömning av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Uppnåtts

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 har uppnåtts. Bedömningen baseras på att nämndens arbete med att utveckla Stadionområdet till ett "Positive Energy District" fortlöpt enligt plan under 2024. Vidare har nämndens arbete med projektet "Malmö Energy Lab" fallit väl ut under året.

Däremot har de planerade besöken som miljöinspektörer och energirådgivare skulle göra tillsammans för att stötta företag med energieffektivisering inte blivit av under året. Indikatorns betydelse för att mäta påverkan på bidragen till kommunfullmäktigemålet bedöms dock som låg, varpå indikatorn utgår från och med 2025.

Bedömning av förväntad förflyttning för mandatperioden

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet förväntas leda till önskad förflyttning i riktning mot kommunfullmäktigemålet för mandatperioden. Bedömningen baseras på utfallet av nämndens bidrag för året, samt det långsiktiga arbete nämnden bedriver utifrån den övergripande processen Klimatomställning Malmö och de färdplaner som tagits fram för genomförandet, särskilt gällande omställningsområdena Elförsörjning och Uppvärmning. Utvecklingen av Stadionområdet, där miljönämnden är en av flera involverade aktörer, bidrar under mandatperioden till att nå önskad förflyttning mot kommunfullmäktigemålet.

Målområde - En mer jämlik stad

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för stärkt delaktighet och ökad social sammanhållning genom lokal utveckling samt goda och tillgängliga livsmiljöer i hela staden

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Under mandatperioden bidrar miljönämnden till en förflyttning mot målet genom att fortsätta processleda Klimatomställning Malmö och den övergripande processen för Malmös miljö- och naturarbete, inte bara för en grön utan också för en rättvis klimatomställning och klimatanpassning. Rätt utfört ska detta arbete resultera i positiva effekter för den sociala hållbarheten, eftersom det handlar om att motverka att vissa områden är mer utsatta för följderna av ett förändrat klimat än andra och att skapa goda och tillgängliga livsmiljöer i hela staden med en jämlik tillgång till rekreativa

naturvärden. Detta kan minska effekterna av segregationen och i förlängningen bidra till ökad social sammanhållning.

För att uppnå en rättvis och jämlik klimatomställning där alla Malmöbor har förutsättningar att leva ett gott liv inom gränserna för vad planeten klarar av behövs ett kommunövergripande arbete för en lokal utveckling och ett arbetssätt för långsiktig hållbar utveckling även i områden med stor andel befintlig bebyggelse. Nämndens bidrag inom detta område är att med grunden i kunskapskartläggning och samordning agera möjliggörare genom framtagande och genomförande av färdplaner inom Klimatomställning Malmö och färdplanen för Klimatanpassning.

Miljönämnden arbetar för goda och tillgängliga livsmiljöer i hela staden genom nämndens bostadstillsyn. Hälsa är en mänsklig rättighet och en hälsosam bostadsmiljö är central för individens möjlighet att vidhålla en god hälsa. Boende i socioekonomiskt svaga områden kontakter i mindre utsträckning myndigheten vid problem i boendemiljön. Genom nämndens arbete med uppsökande bostadstillsyn bidrar nämnden till att minska de strukturella skillnaderna i Malmöbornas hälsa och att säkerställa Malmöbornas likvärdiga tillgång till denna del av nämndens verksamhet, oavsett var i staden de bor. Detta är särskilt viktigt för barn och ungas uppväxtvillkor.

Miljönämnden har under 2024 fortsatt att bedriva områdestillsyn på Rosengård vilket innebär att tillsyn genomförs regelbundet. Resultatet av besöken som gjorts under året visar att det fortsatt förekommer problematik kopplat till råttor och nedskräpning i området. Den sammanlagda upplevelsen är dock att det har blivit bättre sedan tillsynen initierades för ungefär fem år sedan. Även om viss problematik kvarstår här håller nämnden på att se över möjligheten att börja inventera ett eller flera andra områden i staden.

I likhet med tidigare år hanteras områdestillsynen i samsyn med den miljöstrategiska verksamheten eftersom samarbetet "Hållbara Rosengård" fortlöpande pågår. Denna samsyn ses som en framgångsfaktor inom tillsynsområdet. Det är även på gång att startas ett stadsövergripande arbete för att förebygga råttproblematik, som även involverar samarbetet i Hållbara Rosengård. Detta innebär ett samarbete med flera organisationer såsom tekniska nämnden och VA Syd samt organisationer från civilsamhället. Ett samarbete inleddes våren 2024 med BID Malmö - Boende, Integration och Dialog - för att utbyta erfarenhet och arbetssätt i syfte att utveckla dialogen mellan fastighetsägare, boende och civilsamhället, som en del i att komma åt en komplex nedskräpnings- samt råttproblematik i Rosengård.

Indikatorer:

- En utvärdering av arbetet med att utveckla klimatkontrakt för föreningar.

Arbetet med att utveckla klimatkontrakt för föreningar bestod av ett antal olika delar. Dels intern dialog inom staden och berörda nämnders

verksamheter, dels dialog med Malmö Ideella samt en dialogträff med representanter från lokala föreningar och förbund. Vidare har arbetet utgjorts av utveckling av teknik och e-tjänst, samt utveckling av Klimatkontrakt Malmös innehåll och utformning. Klimatkontrakt för föreningar lanserades i juni månad och hittills har tio föreningar signerat varav en är Malmö Ideella som i sin tur har cirka 350 föreningar och förbund som medlemmar. Malmö Ideella har under året även kommit med som projektpartner för projektet Klimatneutrala Malmö 3.0 vilket ger möjligheter till fortsatt samarbete kring klimatkontrakt för föreningar.

- En utvärdering av arbetet med att identifiera och åtgärda bristområden för urban grönska ur ett sårbarhets- och rättviseperspektiv

Genom två projektsamarbeten med Stockholm Environment Institute och Sveriges Lantbruksuniversitet genomfördes en kartläggning över delområden med hög sårbarhet för extremvärme och orättvis fördelning av grönska. Dessa redovisades i en rapport till miljönämnden och var underlag till de två dialoger i trädfrågor som genomfördes med tekniska nämnden, stadsbyggnadsnämnden och servicenämnden. Utifrån dialogerna formulerades uppdrag att ta fram genomförandeplaner för att öka krontäckningen i de identifierade områdena.

Bedömning av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Uppnått

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 har uppnåtts. Bedömningen baseras på att nämndens arbete med Klimatkontrakt för föreningar genomförts enligt plan under året. Arbetet har stärkt förutsättningarna för utvecklat samarbete med föreningslivet och ideella organisationer i klimatomställnings och -anpassningsfrågor. Vidare har nämndens arbete med att identifiera och åtgärda bristområden för urban grönska ur ett sårbarhets- och rättviseperspektiv genomförts enligt planering och lett vidare till uppdrag att ta fram genomförandeplaner för att öka krontäckningsgraden i de områden som identifierats.

Utöver ovanstående har nämndens bostadstillsyn, uppsökande bostadstillsyn och områdestillsynen i samarbetet "Hållbara Rosengård" fortgått under året vilket bidrar till förflyttning mot målet.

Bedömning av förväntad förflyttning för mandatperioden

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet förväntas leda till önskad förflyttning i riktning mot kommunfullmäktigemålet för mandatperioden. Bedömningen baseras på långsiktigheten i det arbete nämnden bedriver inom processerna för Klimatomställning Malmö och Malmös natur- och miljöarbete, där nämnden agerar möjliggörare för lokal utveckling, delaktighet och social hållbarhet genom kunskapskartläggning och samordning.

Utöver det kommer nämndens bostadstillsyn, uppsökande bostadstillsyn

och områdestillsynen i samarbetet "Hållbara Rosengård" att fortsätta under mandatperioden vilket bidrar till förflyttning mot målet.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att stärka det förebyggande arbetet och minska brottsligheten

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Under mandatperioden bidrar miljönämnden till förflyttning mot målet genom att fortsätta genomföra uppsökande myndighetsgemensam tillsyn inom ramen för Tryggare Malmö. Bidraget förväntas leda till förflyttning mot kommunfullmäktiges mål då kommunala och statliga myndigheters tillsyn har visat sig vara ett effektivt verktyg för att främja trygghet och förebygga brottslighet, särskilt när flera samhällsaktörer och myndigheter samverkar. Tryggare Malmö är en del av Malmö stads särskilda insats för ökad trygghet och säkerhet i Malmö genom samverkan mellan såväl kommunala som statliga myndigheter. Tryggare Malmö är också en del i nämndens rättighetsbaserade arbete utifrån Policy för mänskliga rättigheter.

Under året har 317 samordnade kontroller genomförts tillsammans med andra myndigheter vilket resulterat i över 564 krav på åtgärder från de deltagande myndigheterna. En betydande del av kontrollerna har genomförts i utsatta områden och i riskområden där otryggheten är högre. Tillsyn har utförts av fordonsbranschen, otillåtna avfallsverksamheter, avfalls- och livsmedelstransporter, byggarbetsplatser (bygg- och rivningsavfall), nedskräpning, varutillsyn (tobaksbutiker), massagesalonger, barberare, olovliga boenden, samlingslokaler och livsmedelsverksamheter. De åtgärder som vidtagits från nämndens sida för att öka tryggheten och minska brottsligheten är; 52 ansökningar om utdömmande av vite på sammanlagt 1 457 000 kronor, stoppat totalt 21,7 ton osäkra livsmedel, gjort 22 åtalsanmälningar, skrivit 190 förelägganden om förbud eller åtgärd, åtta förbud gällande olovligt boende, fattat 48 beslut om sanktionsavgift på sammanlagt 621 000 kronor samt upprättat 35 tips om misstänkt välfärdsbrott eller människoexploatering.

Majoriteten av de åtalsanmälningar som skickats till Polismyndigheten handlade om otillåtna miljöfarliga verksamheter och livsmedelsbrotten handlade om brister i spårbarhet och misstanke om användning av stulet kött i restaurangverksamhet samt vilseledning av konsumenterna.

Miljönämnden har även regelbundet deltagit i "samverkan Möllan" som är ett viktigt forum där olika delar av Malmö stads verksamheter, polisen, fastighetsägare, ordningsvakter och civilsamhället är representerade. På dessa möten kan en problembild delas som ger möjlighet att sätta in specifika tillsynsinsatser efter de behov som de olika aktörerna lyfter med målet att bidra med skyddsfaktorer för de som bor och verkar i området. När det gäller nämndens tillsyn på Möllevången så har den bland annat resulterat i att fyra beslut tagits mot kosmetiska produkter som innehåller förbjudna ämnen samt fyra beslut mot försäljning av särskilt farliga e-

cigaretter och e-vätskor.

Inom Tryggare Malmö ser nämnden att de kontroller som utförs samordnat med andra myndigheter har varit framgångsrika då myndigheterna tillsammans får tillgång till en långt större verktygslåda än vid arbete var för sig. I en hel del av de verksamheter som kontrolleras bryts inte bara mot livsmedelslagstiftningen eller miljöbalken utan det förekommer också fusk med bidrag, avsaknad av bygglov för att bedriva verksamhet, arbetslivskriminalitet, penningtvätt och liknande. Det är därför nödvändigt att kontrollerna utförs av flera olika myndigheter för att minska brottsligheten som pågår i staden.

Effekten av tillsynen är framförallt att inspektionerna lett till minskad tillgång till osäkra varor, tjänster, boenden och lokaler i Malmö. Andra effekter är att oregistrerade verksamheter blivit registrerade och kommer in i den ordinarie tillsynen och att illegala verksamheter stängt ned, vilket bidragit till en sundare konkurrens för näringslivet. Återkoppling från de myndigheter som betalar ut bidrag, till exempel Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, påvisar även klart att Tryggare Malmös ökade fokus på att identifiera och tipsa om välfärdsbrott och människoexploatering fått effekt.

Tryggare Malmö har sedan ett antal år tillbaka rapporterat vid indikationer på misstänkt människohandel och/eller exploatering i de verksamheter som kontrolleras som en del av handlingsplanen "Fri från våld". Detta fokus har resulterat i att över 70 tips överlämnats till Polismyndigheten.

Tryggare Malmös tillsyn har medfört att barn och unga i Malmö fått större tillgång till rökfria samlingslokaler som är säkra att vistas i. Genom insatser mot olovliga och olämpliga bostäder har barn och unga i Malmö fått större tillgång till skäliga och hälsosamma boenden som gagnar deras hälsa. Arbetet har inneburit att tillgången till skadliga produkter och varor minskat så att barn och unga i Malmö har fått större möjlighet att utveckla en god hälsa. Tryggare Malmös fokus på insatser i utsatta områden ger barn och unga tillgång till tryggare närmiljöer och förutsättningarna för en mer jämlik hälsa över hela staden ökar. Sammantaget har arbetet i Tryggare Malmö bidragit till att stärka skyddsfaktorerna för barn och ungas uppväxtvillkor i Malmö.

Indikator:

- Antal samordnade myndighetsgemensamma tillsynsbesök.

Under året har 317 samordnade myndighetsgemensamma inspektioner genomförts, detta kan jämföras med 275 för helåret 2023.

Bedömning av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Uppnåtts

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 har uppnåtts. Bedömningen baseras på det under året har genomförts 317

samordnade myndighetsgemensamma inspektioner genomförts, detta kan jämföras med 275 för helåret 2023. Inspektionerna har lett till över 564 krav på åtgärder från de deltagande myndigheterna. Effekten av tillsynen är framförallt att inspektionerna lett till minskad tillgång till osäkra varor, tjänster, boenden och lokaler i Malmö. Andra effekter är att oregistrerade verksamheter blivit registrerade och kommer in i den ordinarie tillsynen och att illegala verksamheter stängts ned, vilket bidragit till en sundare konkurrens för näringslivet.

Bedömning av förväntad förflyttning för mandatperioden

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet förväntas leda till önskad förflyttning i riktning mot kommunfullmäktigemålet för mandatperioden. Bedömningen baseras på att Tryggare Malmö är en del av Malmö stads särskilda insats för ökad trygghet och säkerhet i Malmö genom samverkan mellan såväl kommunala som statliga myndigheter. Inför 2025 har nämnden fått utökat kommunbidrag för att förstärka arbetet vilket kommer att bidra ytterligare till förflyttning under mandatperioden.

Målområde - En god organisation

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad är en attraktiv och inkluderande arbetsgivare genom att säkerställa en god arbetsmiljö och trygga anställningar

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Under mandatperioden bidrar miljönämnden till förflyttning mot målet genom aktiviteter som inriktar sig mot att stärka arbetsmiljön för medarbetarna genom att förena en väl fungerande verksamhet med ett långsiktigt hållbart arbetsliv. Det innebär bland annat att arbeta för att förebygga ohälsa och stärka säkerheten. Genom ett arbetsklimat som präglas av öppenhet och tillit skapas förutsättningar för delaktighet, engagemang och trivsel.

Miljönämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål om att säkerställa en god arbetsmiljö och trygga anställningar genom ett arbetsklimat som präglas av öppenhet och tillit. Då skapas förutsättningar för delaktighet, engagemang och trivsel. Nämnden har arbetat med policy för mänskliga rättigheter genom att ha fokus på medarbetarnas rättighet att inte utsättas för våld i någon form. Det finns en åtgärd framtagen och genomförd för handlingsplanen "Fri från våld" genom att medarbetarsamtalen har en obligatorisk fråga kring eventuell våldsutsatthet. Genom att följa och arbeta utifrån Malmö stads HR-processer kan nämnden säkerställa en god arbetsmiljö med systematiskt arbetsmiljöarbete och trygga anställningar.

Miljönämnden har övervägande tillsvidareanställningar med ett heltidsmått på 40 timmar per vecka utan delade turer. Nämnden har inga medarbetare som är ofrivilligt deltidsanställda och få timavlönade medarbetare. Trygga

anställningar och en god arbetsmiljö utgör en bra grund för både medarbetarnas hälsa och deltagande, men även för verksamhetens effektivitet och kvalitet.

Upplevelsen av den första tiden i en ny anställning och introduktionen är viktig och påverkar både hur snabbt en medarbetare kommer in i sitt nya uppdrag och trivsel men också hur länge medarbetaren väljer att stanna på arbetsplatsen. Miljönämnden har under året påbörjat ett samarbete med övriga nämnder i samhällsbyggnadsprocessen i syfte att hitta gemensamma nämnare i introduktionen och dela material, detta samarbete kommer att fortgå under 2025. Flera delar av introduktionen planeras att genomföras i Malmö stads nya utbildningsplattform – Malmö Lär och därför planerar miljönämnden tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och tekniska nämnden att under 2025 rekrytera en gemensam resurs för att samordna kompetensutvecklingsarbetet inom Malmö Lär. Parallellt pågår ett arbete med att skapa en större tydlighet i ansvarsfördelningen av en ny medarbetares introduktion.

Miljönämnden har under året fått in 21 tillbud och tre arbetsskador varav sex av dessa i form av färdolycksfall. Det mest förekommande tillbudet är färdolycksfall. Antalet anmälningar avseende hotfulla situationer mellan medarbetare och verksamhetsutövare som uppstår i samband med kontroll och tillsyn har minskat sedan föregående år. Under året har miljönämnden tagit fram en ny och uppdaterad rutin för hot- och våldssituationer.

Indikator:

- En utvärdering av arbetet med att stärka chefernas förutsättningar för ett gott ledarskap.

Resultatet i medarbetarenkät 2024 visar att Hållbart medarbetarengagemang (HME) för ledarskap har ökat från 78 (2023) till 83.

Under 2024 har miljönämnden arbetat med olika aktiviteter för att stärka chefernas förutsättningar för ett gott ledarskap. Chefskollektivet har haft gemensamma utvecklingsdagar kontinuerligt under året med olika teman i syfte att dela erfarenheter, skapa samsyn och reflektera över rollen som chef och ledare. Avdelningarnas ledningsgrupper har gemensamt reflekterat över sitt uppdrag som ledningsgrupp med hjälp av verktyget målmatrisen. Vi har även arbetat med att utveckla vår interna kommunikation och både medarbetare och chefer har varit engagerade och delaktiga i workshops. Arbeta pågår och fortsätter nästa år med aktiviteter och åtgärder för ett tydligare kommunikationssystem och för en mer transparent och närvarande ledning. Parallellt har mötesstrukturen för chefer utvecklats, bland annat genom att komplettera fysiska möten med korta digitala avstämningar varannan vecka. Syftet har varit att stärka samarbete och effektivisera arbetssätt.

Nämnden har under året fortsatt arbetet med att utveckla verksamhetens kontrollplan, tillsynsplan och verksamhetsplan bland annat genom gemensamma workshoppar. Tydliga verksamhetsplaner bidrar till att skapa förutsättningar för en hållbar arbetsbelastning och därigenom en god

arbetsmiljö. Inom nämndens miljö- och hälsoskyddstillsyn finns individuella tillsynsplaner som ytterligare tydliggör varje enskild medarbetares ansvarsområde.

Under 2025 är samtliga chefer på förvaltningen anmälda till Malmö stads ledarutvecklingsinsats "Utvecklande ledarskap". Syftet är att skapa en gynnsam utveckling för medarbetare och verksamheten genom reflektion och nya insikter kopplat till ledarskapet. Förvaltningen har under 2025 ett antal inplanerade ledarforum för cheferna med syfte att dela erfarenheter och skapa samsyn men också utvecklas i rollen som chef och ledare. En gemensam ledardag med en extern föreläsare är inplanerad tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och tekniska nämnden där fokus är samarbete och att skapa samsyn och insikter kring uppdraget som chef.

Under året har HR tillsammans med representant från den fackliga organisationen genomgått utbildning i Suntarbetslivs friskfaktorer. En plan för hur arbetet med friskfaktorer ska implementeras påbörjad och arbetet kommer att fortsätta under 2025.

Bedömning av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

Uppnåtts

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 har uppnåtts. Bedömningen baseras på att resultatet i medarbetarenkäten avseende hållbart medarbetarengagemang (HME) för ledarskap har ökat i förhållande till 2023, vilket indikerar att medarbetarnas nöjdhet med ledarskapet har ökat. Under 2024 har miljönämnden arbetat med olika aktiviteter för att stärka chefernas förutsättningar för ett gott ledarskap.

Ytterligare faktorer som bidragit till målet är att miljönämnden övervägande har tillsvidareanställningar med ett heltidsmått på 40 timmar per vecka utan delade turer samt att nämnden inte har några medarbetare som är ofrivilligt deltidsanställda och få timavlönade medarbetare.

Bedömning av förväntad förflyttning för mandatperioden

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet förväntas leda till önskad förflyttning i riktning mot kommunfullmäktigemålet för mandatperioden. Bedömningen baseras på att resultatet i medarbetarenkäten avseende hållbart medarbetarengagemang (HME) för ledarskap har ökat i förhållande i 2023. vilket indikerar att medarbetarnas nöjdhet med ledarskapet har ökat. Under 2025 kommer fler aktiviteter att genomföras för att ytterligare stärka chefernas förutsättningar för ett gott ledarskap, bland annat ska samtliga chefer delta i Malmö stads ledarutvecklingsinsats "utvecklande ledarskap".

Miljönämnden kommer fortsatt att ha övervägande tillsvidareanställningar med ett heltidsmått på 40 timmar per vecka utan delade turer. Nämnden har inga medarbetare som är ofrivilligt deltidsanställda och få timavlönade medarbetare.

Utöver det är en plan för hur arbetet med friskfaktorer ska implementeras påbörjad och arbetet kommer att fortsätta under 2025.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för en god kompetensförsörjning, bland annat genom ökat samarbete mellan kommunens nämnder

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Under mandatperioden bidrar miljönämnden till förflyttning mot målet genom proaktiva insatser där nämnden stärker sitt samarbete med lärosätena. Nämndens kompetensförsörjning hänger också tätt ihop med ett hållbart arbetsliv och en god arbetsmiljö samt med medarbetarnas möjlighet att utvecklas i sin yrkesroll. Genom att vidareutveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet ska miljönämnden skapa förutsättningar för ett hållbart arbetsliv. Genom en god kommunikation och ett utvecklande förhållningssätt mellan medarbetare och chefer skapas förutsättningar för trivsel och en ökad vilja att stanna kvar på arbetsplatsen.

För att säkra kompetensförsörjningen på lång sikt och för att stärka arbetsgivarvarumärket har nämnden tagit emot studentmedarbetare inom ramen för Malmö stads studentmedarbetarprogram. Under hösten har avdelningen för miljö- och hälsoskydd tagit emot två studentmedarbetare. Inför 2025 har miljönämnden fått beviljat ytterligare tre studentmedarbetare. Miljönämnden har under året även påbörjat ett samarbete med Malmö Neptunigymnasium och kommer under våren att ta emot elever för en veckas praktik.

Indikatorer:

- En utvärdering av arbetet med att stärka chefernas förutsättningar för ett gott ledarskap.

Resultatet i medarbetarenkät 2024 visar att Hållbart medarbetarengagemang (HME) för ledarskap har ökat från 78 (2023) till 83.

Under 2024 har miljönämnden arbetat med olika aktiviteter för att stärka chefernas förutsättningar för ett gott ledarskap. Chefskollektivet har haft gemensamma utvecklingsdagar kontinuerligt under året med olika teman i syfte att dela erfarenheter, skapa samsyn och reflektera över rollen som chef och ledare. Avdelningarnas ledningsgrupper har gemensamt reflekterat över sitt uppdrag som ledningsgrupp med hjälp av verktyget målmatrisen.

Nämnden har under året fortsatt arbetet med att utveckla verksamhetens kontrollplan, tillsynsplan och verksamhetsplan bland annat genom gemensamma workshopar. Tydliga verksamhetsplaner bidrar till att skapa förutsättningar för en hållbar arbetsbelastning och därigenom en god arbetsmiljö. Inom nämndens miljö- och hälsoskyddstillsyn finns individuella tillsynsplaner som ytterligare tydliggör varje enskild medarbetares

ansvarsområde.

Under 2025 är samtliga chefer på förvaltningen anmälda till Malmö stads ledarutvecklingsinsats "Utvecklande ledarskap". Syftet är att skapa en gynnsam utveckling för medarbetare och verksamheten genom reflektion och nya insikter kopplat till ledarskapet. Förvaltningen har under 2025 ett antal inplanerade ledarforum för cheferna med syfte att dela erfarenheter och skapa samsyn men också utvecklas i rollen som chef och ledare.

Miljönämnden har tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och tekniska nämnden, diskuterat olika kompetenshöjande insatser för chefer och medarbetare och under 2025 kommer ett antal insatser att genomföras. En gemensam ledardag med en extern föreläsare är inplanerad tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och tekniska nämnden där fokus är samarbete och att skapa samsyn och insikter kring uppdraget som chef.

Indikator:

- Personalomsättning i procent.

Under 2024 har personalomsättningen inom nämndens verksamheter mer än halverats i förhållande till 2023, 6,1 procent att jämföra med 17,4 procent. Ett exempel är enheten för förorenade områden som under 2023 hade en ovanligt hög personalomsättning. Under 2024 har enbart en medarbetare slutat sin anställning samt att enheten har nominerat sin chef till årets ledare.

Bedömning av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Uppnåtts

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 har uppnåtts. Bedömningen baseras på att resultatet i medarbetarenkäten avseende hållbart medarbetarengagemang (HME) för ledarskap har ökat i förhållande i 2023 samt att personalomsättningen har mer än halverats i jämförelse med föregående år, vilket bedöms som att medarbetarnas nöjdhet med ledarskapet har ökat.

Bedömning av förväntad förflyttning för mandatperioden

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet förväntas leda till önskad förflyttning i riktning mot kommunfullmäktigemålet för mandatperioden. Bedömningen baseras på att resultatet i medarbetarenkäten avseende hållbart medarbetarengagemang (HME) för ledarskap har ökat i förhållande i 2023. Personalomsättningen har mer än halverats i jämförelse med föregående år samt att det under 2025 finns ett flertal planerade aktiviteter för att fortsätta stärka chefers förutsättningar för ett gott ledarskap.

Inför 2025 har miljönämnden också fått beviljat tre studentmedarbetare. Miljönämnden har under året även påbörjat ett samarbete med Malmö

Neptunigymnasium och kommer under våren 2025 att ta emot elever för en veckas praktik.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ger en god och likvärdig service

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Under mandatperioden bidrar miljönämnden till förflyttning mot målet genom att fortsätta arbetet med att utveckla och förbättra den serviceinriktade myndighetsutövningen och med att anpassa arbetssätt och kommunikation utifrån mottagarens behov och förutsättningar. Utifrån Policy för mänskliga rättigheter arbetar nämnden efter de vägledande principerna för ett rättighetsbaserat arbete med fokus på ett diskrimineringsfritt, tillgängligt och likvärdigt bemötande samt transparenta och rättssäkra beslut.

Miljönämnden arbetar aktivt med rådgivning och service till verksamhetsutövare och Malmöbor. I detta ingår att ha en hög tillgänglighet och snabb återkoppling på inkommande frågor. Nämnden har under året bland annat genomfört kompetensutveckling av medarbetarna inom miljö- och hälsoskyddet i klarspråk, det vill säga hur man skriver på ett sätt som är tydligt och lätt att förstå samtidigt som det är rättssäkert. Utbildningen kommer att efterföljas av ett större arbete med fokus på verksamhetens beslutsmallar som även inkluderar implementeringen av beaktande av barnrätt, arbetet har påbörjats och kommer att gå in i ett mer intensivt skede under 2025. Genom att höja medarbetarnas kompetens i dessa frågor kan nämnden bidra till att alla Malmöbor och verksamhetsutövare får en god och likvärdig service som är fri från exkludering till följd av onödig användning av svåra facktermer, krångligt lagspråk och omedveten användning av ett språkbruk som reproducerar fördomar med risk för diskriminering.

Under året har nämnden vidareutvecklat informationsmaterial till företagen samt säkerställt möjligheten till stöd och råd via telefonsamtal, e-post och besök. Genom diskussionsmöten, sam- och skuggkontroller samt granskning av varandras kontrollrapporter, bemötanden och beslut arbetar verksamheten för att öka samsynen inom kontrollen och tillsynen.

Verksamheten för livsmedelskontroll har utvecklat samarbetet med kontaktcenter och företagslotsen som hanterar den första rådgivningen till företag men kan kontakta oss för specialiserad rådgivning. Detta samarbete kommer fortsätta vidareutvecklas framöver. Miljö- och hälsoskyddet har påbörjat ett snarlikt arbete med en förhoppning om att minska onödig efterfrågan per telefon och e-post, snabbare service och svar till medborgare och företag samt ökad upplevelse av ett gott bemötande. Under hösten 2024 har verksamheten haft en studentmedarbetare anställd inom ramen för Malmö stads gemensamma studentmedarbetarprogram som haft i uppdrag att ta fram en projektplan för hur samarbetet med kontaktcenter och företagslotsen ska stärkas. I uppdraget har också ingått

att identifiera förutsättningar för framtida samarbete. Uppdraget ska slutföras under januari 2025. Det långsiktiga syftet är att företagare och Malmöbor ska få mer och bättre information direkt av kontaktcenter. Samtidigt avlastas inspektörerna som istället kan arbeta med värdeskapande och brottsförebyggande tillsyn.

Nämndens arbete med verksamhetsutveckling genom digitalisering har påverkats av personalomsättning, omorganisering av verksamhetsstödet och avsaknad av tekniska lösningar. Arbetet behöver växlas upp framöver för att effektivisera nämndens verksamhet och för att skapa ökade förutsättningar att leverera en god och likvärdig service till Malmöbor och andra aktörer. Fokus under 2024 har varit att utveckla nämndens e-tjänster, ett arbete som har pågått under en lång period då det har saknats en integration mellan nämndens verksamhetssystem och e-tjänsteplattformen. Under året har integrationen kommit på plats och de första integrerade e-tjänsterna kommer att lanseras på malmo.se i januari 2025. Utöver att det ska bli enklare för Malmöborna och andra aktörer ska e-tjänsterna resultera i effektivare handläggning av ärenden då administrationen minskar.

Nämndens arbete med att utveckla och säkerställa aktuell och tydlig information på malmo.se har fortgått men mycket finns kvar att göra. Arbetet fokuserar på att uppnå en mer öppen och effektiv myndighetsutövning, till nytta för Malmöbor och verksamhetsutövare. Inom verksamheten för miljö- och hälsoskydd har en studentmedarbetare under hösten arbetat med bland annat jämförelser med andra kommuner för att ta fram förslag som ska bidra i arbetet med att utveckla den serviceinriktade myndighetsutövningen under 2025 och framåt.

Arbetet med att uppdatera och tillgänglighetsanpassa rutiner, handläggarstöd och beslutsmallar pågår fortlöpande både ur ett verksamhetsperspektiv och för att öka effektiviteten i handläggningen.

Indikator:

- En utvärdering av insatserna för att vidareutveckla den serviceinriktade myndighetsutövningen.

Under 2024 har flera åtgärder genomförts för att vidareutveckla den serviceinriktade myndighetsutövningen. Det preliminära resultatet av insiktsmätningen, som redovisas utförligt under målet om att skapa goda villkor och förutsättningar för stadens näringsliv, visar dock att åtgärderna inte haft tillräcklig effekt och ytterligare åtgärder bedöms nödvändiga framöver. Miljönämnden kommer därför fortsätta arbetet med att skapa tydligare rutiner, mallar och informationsmaterial samt digitalisering med nya e-tjänster som underlättar för de vi finns till för. Miljönämnden kommer även planera in utbildningar för att öka kompetensen hos inspektörerna och förbättra vårt bemötande i kontakter med företag och Malmöbor. Detta kommer bland annat genomföras med stöd av utbildningspaketet "Inte bara trevlig" som MalmöLundregionen tagit fram, där den nya modulen "Den empatiska byråkraten" nyligen lanserats. Utvecklingen av interna

samarbeten inom nämndens verksamheter och inom Malmö stad med exempelvis kontaktcenter är även viktiga för att kunna ge en bättre service.

Bedömning av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

■ Delvis uppnått

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 delvis uppnått. Bedömningen baseras på att under 2024 har flera åtgärder genomförts för att vidareutveckla den serviceinriktade myndighetsutövningen. Det preliminära resultatet av insiktsmätningen, som redovisas utförligt under målet om att skapa goda villkor och förutsättningar för stadens näringsliv, visar dock att åtgärderna inte haft tillräcklig effekt.

Däremot har nämnden under året vidareutvecklat informationsmaterial till företagen samt säkerställt möjligheten till stöd och råd via telefonsamtal, e-post och besök. Ett annat fokus under 2024 har varit att utveckla nämndens e-tjänster, ett arbete som har pågått under en lång period då det har saknats en integration mellan nämndens verksamhetssystem och e-tjänsteplattformen. Under året har integrationen kommit på plats och de första integrerade e-tjänsterna kommer att lanseras på malmo.se i januari 2025.

Bedömning av förväntad förflyttning för mandatperioden

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet förväntas delvis leda till önskad förflyttning i riktning mot kommunfullmäktigemålet för mandatperioden. Bedömningen baseras på att under hösten 2024 har verksamheten för miljö- och hälsoskydd haft en studentmedarbetare anställd inom ramen för Malmö stads gemensamma studentmedarbetarprogram som haft i uppdrag att ta fram en projektplan för hur samarbetet med kontaktcenter och företagslotsen ska stärkas. I uppdraget har också ingått att identifiera förutsättningar för framtida samarbete. Uppdraget ska slutföras under januari 2025.

Bedömningen baseras också på att under 2024 har integrationen mellan nämndens verksamhetssystem och Malmö stads e-tjänsteplattform kommit på plats vilket medför att fullt integrerade e-tjänster kommer att kunna lanseras och att arbetet med att fasa ut blanketter och ersätta dessa med e-tjänster kommer att få fart.

Miljönämnden kommer även att fortsätta arbetet med att skapa tydligare rutiner, mallar och informationsmaterial samt digitalisering med nya e-tjänster som underlättar för de vi finns till för. Utöver det kommer nämnden planera in utbildningar för att öka kompetensen hos inspektörerna och förbättra bemötandet i kontakter med företag och Malmöbor.

Redovisning av budgetuppdrag

Målområde - En attraktiv stad för arbete och hållbar tillväxt

Kommunstyrelsen ges i uppdrag att, tillsammans med berörda nämnder, ta fram ett samlat näringslivsprogram för Malmö

Arbetet med att ta fram ett näringslivsprogram har påbörjats. Ett direktiv har tagits fram som godkändes av kommunstyrelsen i oktober. Direktivet beskriver uppdragets övergripande inriktning och hur arbetet med framtagandet av ett näringslivsprogram utformas. En viktig utgångspunkt i framtagandet av programmet är att dra nytta av analyser och förslag från Tillväxtkommissionen. Beslut om stadens fortsatta arbete efter Tillväxtkommissionens slutrapport fattades av kommunstyrelsen i maj och kommunfullmäktige i juni. Arbetet med framtagande av ett näringslivsprogram beräknas resultera i ett färdigt program för beslut under 2025. Uppdraget återrapporteras när programmet färdigställts 2025.

Målområde - En grön stad som leder klimatomställningen

Kommunstyrelsen ges, tillsammans med berörda nämnder, i uppdrag att identifiera och föreslå vilka förändringar på energimarknaden som krävs för att de som bor och verkar i Malmö ska få rimliga och förutsägbara elpriser

Arbetet med budgetuppdrag att identifiera och föreslå vilka förändringar på energimarknaden som krävs för att de som bor och verkar i Malmö ska få rimliga och förutsägbara elpriser pågår i enlighet med framtaget uppdragsdirektiv.

Under året har flertalet dialogmöten med aktörer inom elmarknadssektorn genomförts. Parallellt med detta har en litteraturstudie genomförts där relevanta utredningar och forskning kring området har identifierats och sammanställts. Slutrapporten går under januari månad ut på internremiss där berörda nämnder ges möjlighet att ge synpunkter på utredningens innehåll och förslag. Ärendet planeras att återrapporteras till kommunfullmäktige under mars månad 2025. Status: Pågående.

Målområde - En mer jämlik stad

Kommunstyrelsen ges, tillsammans med arbetsmarknads- och socialnämnden, miljönämnden, grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, i uppdrag att stärka och vidareutveckla Malmö stads drogförebyggande arbete med ett särskilt fokus på samordnande insatser riktade mot barn och unga

Under året har information om förebyggande insatser inom ANDTS-området (alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel) samlats in från grundskoleförvaltningen, gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen, arbetsmarknads- och socialförvaltningen, miljöförvaltningen samt från stadskontoret kopplat till "Communities that Care". Kartläggningen har avgränsats till förebyggande insatser riktade till barn och unga.

Inom ramen för uppdraget har arbetsgruppen haft dialog med länsstyrelsens ANDTS-samordnare samt medarbetare inom stadens förvaltningar som har särskild kunskap på området. Arbetsgruppen har även tagit del av nationella styrdokument, så som den nationella ANDTS-strategin och tidigare arbete i staden.

Under året har samordnad tillsyn inom Tryggare Malmö utförts av samlingslokaler, butiker, grossister och restauranger. Tillsyn har även utförts av kosttillskott samt rökfria miljöer i förskolor och skolor. Syftet med nämndens tillsyn har bland annat varit att kontrollera; att lagen om tobak och liknande produkter efterlevs gällande rökfria miljöer, receptfria läkemedel och illegala läkemedel i butiksled, innehav av tillstånd för försäljning av särskilt farliga kemiska produkter/e-cigarett samt att försäljning av kosttillskott är förenligt med livsmedelslagen.

Budgetuppdraget är planerat att slutredovisas i ett särskilt ärende till kommunfullmäktige under det första kvartalet 2025.

Ekonomisk utveckling under året

Budgetavvikelse

Driftbudget

Tkr	Utfall	Prognos DR	Förändring
Nettokostnad	-82 130	-83 510	1 380
Kommunbidrag	83 510	83 510	0
Resultat (budgetavvikelse)	1 380	0	1 380

Orsaker till årets resultat

Viktiga orsaker till årets resultat	Utfall
Minskade intäkter för projekt och tillsyn	-6 000
Minskade personalkostnader till följd av vakanser	2 690
Lägre kostnader för projektverksamheten	4 690
Summa budgetavvikelser	1 380

Förändringar jämfört med delårsrapport

Viktiga förändringar jämfört med delårsrapport	Utfall
Minskade intäkter för projekt och tillsyn	-2 000
Minskade personalkostnader till följd av vakanser	690
Lägre kostnader för projektverksamheten	2 690
Summa förändringar	1 380

Investeringsram

Tkr	Utfall	Budget	Avvikelse
Mätutrustning	525	500	-25
Kontorsutrustning	151	500	349

Analys av avvikelse i förhållande till nämndens driftbudget

Nämnden redovisar ett resultat för 2024 på 1 380 000 kronor och prognosen för 2024 var i delårsrapporten per 31 augusti ett nollresultat. Avvikelsen motsvarar 1,6 procent av nämndens kommunbidrag. Resultatet skiljer sig dock mellan de olika resultatenheter. Både verksamhetsstödet och avdelningen för livsmedelskontroll redovisar ett överskott till följd av bland annat vakanta tjänster och senarelagda utvecklingsprojekt inom digitalisering. Miljöstrategiska avdelningen och avdelningen för miljö- och

hälsoskydd redovisar underskott till följd av minskade intäkter i form av projektbidrag med anledning av senarelagda avslut av projekt respektive lägre tillsynsavgifter. Uppföljning av projektverksamhetens ekonomi finns i bilaga 1.

I tabellen framgår resultatet för 2024 per avdelning.

Resultatenhet	Nettokostnad	Kommunbidrag	Resultat 2024
Miljönämnd	339	0	339
Verksamhetsstöd	-2 678	4 260	1 582
Miljöstrategiska avdelningen	-45 504	44 005	-1 499
Avdelningen för miljö- och hälsoskydd	-20 871	20 492	-379
Avdelningen för livsmedelskontroll	-13 416	14 753	1 337
Totalt	-82 130	83 510	1 380

Analys av avvikelse i förhållande till nämndens investeringsram

Det bedömda behovet och kostnaden för investeringar blev lägre än budgeterat.

Nettokostnadsutveckling

Tkr	Utfall 2024	Utfall 2023	Förändring i %
Intäkter	114 636	108 574	5,6
Kostnader	-196 766	-192 612	2,2
Nettokostnad	-82 130	-84 038	-2,3

Analys av nettokostnadsutveckling

Nettokostnaderna för 2024 minskade med 2,3 procent motsvarande 1 908 tkr (tusentals kronor) jämfört med föregående år. Nettokostnaderna utgör de intäkter minus kostnader som finansieras med nämndens kommunbidrag.

Tabell: Nettokostnadsutveckling jämfört med 2023

Orsak	Förändring (tkr)	Förändring (procent)
Nämndsbudget 2024 (KF 231101-02)	1 500	1,80 %
Från kommunstyrelsens anslag till förfogande för finansiering av arbete inom klimatanpassning och resiliens, minskade växthusgasutsläpp och lokal miljön (KS 2024-04-10)	300	0,40 %
Medel till finansiering för arbete inom klimatanpassning och resiliens, förnybar energiförsörjning, cirkulär utveckling samt minskade utsläpp och lokal miljö. (KF 2023-06-21) utgår 2024	-1 000	-1,20 %
Fördelning av medel för att motverka segregation (Klimatambassadörer) (KF 2023-06-21) utgår 2024	-1 630	-2,00 %
Förbättrat resultat 2024 jämfört 2023	-1 078	-1,30 %
Totalt	-1 908	-2,30 %

Förväntad utveckling kommande år

I det miljöstrategiska arbetet är samverkan och extern finansiering avgörande för att öka takten i miljö- och klimatarbetet. Under kommande år kommer miljönämnden att fokusera på arbetet med att samordna genomförandet av Malmö stads miljöprogram. Under 2024 blev sex av sju färdplaner godkända av beställargruppen för Klimatomställning Malmö.

Det är miljönämnden som samordnar genomförandet av miljöprogrammet men det är alla Malmö stads nämnder, kommunala bolag och även Malmöns företag, föreningar och invånare som gör det riktigt stora arbetet. Genomförandefasen av miljöprogrammet förutsätter därmed samverkan både inom kommunen och mellan kommunen och andra aktörer. De kommande åren är samverkan mellan nämnder, och mellan kommunen, civilsamhället, näringslivet och Malmöborna avgörande för genomförandet av miljöprogrammet och därmed för genomförandet av kommunfullmäktigemålen inom målområdet "En grön stad som leder klimatomställningen". Ett viktigt fokus för nämnden kommer därför att vara intern och extern förankring och samverkan. Extra medel har tilldelats miljönämnden för att öka omställningstakten för det klimatstrategiska arbetet där det även ingår att utveckla stödet till kommunens nämnder och bolag.

Förhållanden som kommer att påverka miljönämndens tillsynsverksamhet under kommande år har i mångt och mycket att göra med förändringar i lagstiftning, exploateringstakten i Malmö stad, tillgången till kompetens och det ekonomiska omvärldsläget.

Förändringar i lagstiftning och exploateringstakten i Malmö stad innebär att nämndens tillsynsområde inom miljö- och hälsoskyddstillsynen utökas, att ärendemängden ökar och att ärendena blir mer komplexa. Förflyttningen i den fysiska planeringen av staden mot en blandad stad där verksamheter och bostadshus byggs nära varandra innebär svårare bedömningar i bostadstillsynens verksamhet kopplat till exempelvis buller. Detta ökar vikten av samverkan mellan nämnder och att miljönämnden redan i ett tidigt skede av stadsplaneringen får möjlighet att bistå med råd och expertis, så att olägenheter för människors hälsa undviks redan i planeringsstadiet. När bostäder, skolor och andra verksamheter byggs på tidigare industriområden skapas stora och komplexa markföroreningsärenden som behöver mer handläggningstid och kompetenta handläggare. En markant nedgång av antalet inkomna markföroreningsärenden skedde under hösten 2024 vilket skapar osäkerhet för 2025 och framåt. Verksamheten har behövts ställa om och anpassas till förutsättningarna.

I dagsläget är tillgången på inspektörer över landet begränsad och det är en växande utmaning att få utbildade inspektörer att räcka till för att försörja miljö- och hälsoskyddsområdet i landets alla kommuner. Detta innebär att nämndens arbete med att säkerställa en god arbetsmiljö och kompetensutveckling är viktigt för att behålla och vidareutveckla den

kompetens som redan finns hos nämnden. Miljönämnden ser dock att de utmaningar som finns inom kompetensförsörjningsområdet framöver inte kan lösas fullt ut på kommunal nivå, utan måste ske i samverkan mellan aktörer från olika samhällssektorer regionalt och nationellt.

Två statliga utredningar med att se över organiseringen av livsmedelskontrollen i Sverige kan komma att påverka verksamheten. Den ena utredningen ser över hela kontrollorganisationen i livsmedelskedjan med huvudsyfte att förenkla för företagen. Den andra utredningen är kopplad till stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan. Från 2025 och framåt kommer miljönämnden utveckla och utöka arbetet inom *Tryggare Malmö*.

Resultaträkning

Tkr	Utfall	Budget	Avvikelse
Bidrag	17 481	20 688	-3 207
Övriga intäkter	97 111	99 901	-2 790
Totala intäkter	114 592	120 589	-5 997
Lönekostnader	-87 038	-88 884	1 846
PO-Pålägg	-39 324	-40 272	948
Övriga personalkostnader	-115	-44	-71
Totala personalkostnader	-126 477	-129 200	2 723
Lokal- och markhyror	-7 094	-6 925	-169
Övriga kostnader	-62 432	-67 374	4 942
Avskrivningar	-538	-500	-38
Totala övriga kostnader	-70 064	-74 799	4 735
Nettokostnad exkl. finansnetto	-81 949	-83 410	1 461
Kommunbidrag	83 510	83 510	0
Finansiella intäkter	45	0	45
Finansiella kostnader	-226	-100	-126
Resultat	1 380	0	1 380
Nettokostnad	-82 130	-83 510	1 380

Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Riktade statsbidrag

RIKTADE STATS BIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Utfall (tkr)
Bidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning	Energimyndigheten	2 431
RIKTADE STATS BIDRAG	Summa	2 431

Övriga bidrag

ÖVRIGA BIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Utfall (tkr)
Klimatstrategiska projekt	Energimyndigheten	1 097
Klimatstrategiska projekt	Viable Cities	1 674
Klimatstrategiska projekt	Formas	727
Klimatstrategiska projekt	Vinnova	300
Klimatstrategiska projekt	ERUF	526
Klimatstrategiska projekt	Interreg North Sea	975
Klimatstrategiska projekt	Intereg Baltic Sea	541
Klimatstrategiska projekt	Intereg South Baltic Sea	21
Klimatstrategiska projekt	Intereg Öresund-Kattegatt-Skagerack	336
Klimatstrategiska projekt	Intereg Europe	317
Klimatstrategiska projekt	Horizon	6 665
Klimatstrategiska projekt	EU DEAR-EuropeAid	4
Klimatstrategiska projekt	Urbact	201
Klimatstrategiska projekt	European Urban Initiative	134
Klimatstrategiska projekt	ESF-rådet	46
Klimatstrategiska projekt	EU-kommissionen i Sverige	303
Övriga bidrag		1 071
ÖVRIGA BIDRAG	Summa	14 938

Sammanfattande redogörelse för uppföljning av privata utförare

Miljönämnden har inga avtal med privata utförare.

Ekonomisk sammanställning över externfinansierade projekt

Nämndsrapport: Årsanalys 2024

Pågående projekt

Benämning	Projekt-period	Miljöförvaltningens projektkostnader (hela perioden) i tkr	Andel extern finansiering till miljöförvaltningens projektkostnader (hela perioden) i %	Projektbudgetar 2024 (kostnader)		Miljöförvaltningens projektmedfinansiering 2024 (Kommunbidrag)		Kommentar vid avvikelser
				Budget 2024 (tkr)	Utfall 2024-12-31 (tkr)	Budget 2024 (tkr)	Utfall 2024-12-31 (tkr)	
Leader	2023-2027	1 432	0%	358	323	358	323	
DEKO	2023-2024	1 281	50%	977	984	489	492	
FORCE	2024-2028	400	50%	0	0	0	0	Nytt projekt - startar 1 januari 2025
Grått till grönt	2024-2026	600	100%	0	10	0	0	Nytt projekt - startade 1 december
3-30-300+	2024-2028	600	100%	0	72	0	0	Nytt projekt - startade 1 maj
Policy Lab	2023-2025	1 550	100%	500	463	0	0	
Neutralpositiv Malmö	2022-2024	1 500	100%	107	168	-14	-14	
Kraftsamling för cirkulärt byggande	2023-2025	1 342	50%	240	332	60	133	
Energy Lab	2023-2028	2 305	40%	248	221	120	134	
Smakstaden	2023-2024	35	50%	0	24	0	12	Nytt projekt - startade 1 maj
Klimatomställning i samverkan	2025-2025	679	100%	0	0	0	0	
Mobilitetsnoder	2021-2023	520	58%	324	436	0	183	Projektet är avslutat och inväntar godkännande
PED Stepwise	2023-2026	6 659	50%	1 675	703	658	352	
Klimatomställning Malmö 2.0	2021-2023	7 999	50%	3 452	3 332	1 452	1 666	Projektet är avslutat och inväntar godkännande
Klimatomställning Malmö 3.0	2024-2027	6 494	51%	0	16	0	8	Nytt projekt startade - 1 december
Clever Cities	2018-2021	3 400	100%	0	14	0	0	Projektet är avslutat och inväntar godkännande
City Blues	2023-2026	4 297	80%	986	678	136	137	
Food Wave	2020-2023	1 875	90%	0	4	0	0	Projektet är avslutat och inväntar godkännande
REWAISE	2020-2025	2 008	100%	547	550	0	6	Möjlig förlängning av projektet
SchoolFood4Change - H2020	2022-2026	2 653	100%	760	625	0	-13	
Power Bio	2023-2025	1 958	60%	836	672	384	336	
NZC Pilot Cities	2023-2025	10 500	100%	4 371	4 699	0	113	
Lets go Circular	2023-2025	917	65%	565	309	187	108	
Circular economy office	2023-2026	1 840	58%	525	332	146	147	
Speak Up	2023-2026	3 879	55%	1 156	854	462	375	
Good Cities	2024-2026	2 591	80%	0	395	0	79	Nytt projekt - startade 1 april
ARCADIA	2024-2028	6 000	100%	1 266	853	0	-1	
Urban Bio Parks	2024-2027	1 650	80%	864	146	497	13	Nytt projekt - startade 1 augusti
SCOPE	2024-2027	1 738	30%	421	408	229	274	Nytt projekt - startade 1 mars
WisBiM	2024-2024	386	80%	0	379	0	72	Projektet är avslutat och inväntar godkännande
BRAVE	2024-2027	4 462	50%	0	223	0	98	Nytt projekt - startade 1 juli
DISCO	2024-2028	5 676	60%	0	310	0	124	Nytt projekt - startade 1 juni
STRIVE	2024-2027	450	80%	0	27	0	7	Nytt projekt - Leds av FGK - MF har endast personaltid i
KLOMP	2024-2026	9 946	40%	0	736	0	441	Nytt projekt startade - 1 september
Resurshubben	2024-2027	3 815	40%	0	241	0	145	Nytt projekt startade - 1 september
KLiCK	2024-2025	385	54%	0	85	0	39	Nytt projekt startade - 1 november
Theseus	2024-2029	3 114	100%	0	28	0	0	Nytt projekt startade - 1 november
Summa				20 178	19 652	5 164	5 789	

2025-01-23

Uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete 2024

Enligt föreskrifterna om systematiska arbetsmiljöarbetet (AFS 2023:1) ska arbetsgivare göra en uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet en gång per år. Uppföljning av förvaltningens arbetsmiljöarbete sker via miljönämndens årsanalys och rapporteras vidare till stadskontoret.

Miljöförvaltningens rutiner för det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) utgår från arbetsmiljölagen (AML) och Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS) samt Malmö stads arbetsmiljöpolicy. Förvaltningens systematiska arbetsmiljöarbete ska leda till en god arbetsmiljö och är en naturlig och integrerad del i den dagliga verksamheten.

Den föreskrift som förtydligar arbetsgivarens ansvar för arbetsmiljöarbetet och hur det ska uppfyllas är AFS 2023:1 om systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM). Föreskriften om organisatoriskt och social arbetsmiljö (AFS 2015:4) syftar till att främja en god arbetsmiljö och förebygga risker. Det är arbetsgivaren som har ansvar för att rutiner och organisation för det systematiska arbetsmiljöarbetet fungerar väl, liksom samarbetet med skyddsorganisationen och skyddsombud.

Bakgrund

Enligt föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2023:1, 14§) ska arbetsgivare göra en uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet en gång per år. Malmö stad har en kommungemensam modell för årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet som involverar alla arbetsställen, alla chefsnivåer och samverkanssystemet som helhet, både risker och friskfaktorer. På miljöförvaltningen innebär detta: enhet, avdelning och förvaltningsledning och därefter vidare till förvaltningens samverkansgrupp för dialog och utveckling. Förvaltningens uppföljning av SAM redovisas till miljönämnden via årsanalysen. Syftet med att årligen följa upp arbetsmiljöarbetet är att sådant som inte har fungerat bra ska kunna förbättras genom åtgärder men också att man ska få syn på sådant som fungerar bra som man vill fortsätta göra. Uppföljningen ska vara kvalitativ snarare än kvantitativ och bidra till att skapa lärande om arbetsmiljön.

1. Vilken förvaltning avser rapporteringen?

Miljöförvaltningen, Malmö stad

2. Ange datum för rapportering till nämnden

2025-02-28

3. I den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet har ni fört dialog kring vad i arbetsmiljöarbetet som fungerar bra på förvaltningen

Miljöförvaltningen arbetar i enlighet med Malmö stads arbetsmiljöprocess och har arbetsmiljöpolicy som utgångspunkt i det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) som en integrerad del i verksamheten.

Miljöförvaltningen arbetar med SAM för att skapa en god arbetsmiljö och förebygga ohälsa och skador i arbetet genom att genomföra kontinuerliga riskbedömningar, vidta åtgärder och följa upp. Förvaltningen har en väl fungerande skyddsorganisation där chef, medarbetare och skyddsombud medverkar. Regelbundna arbetsplatsträffar genomförs där arbetsmiljöfrågorna är i fokus. Den förvaltningsövergripande samverkansgruppen fungerar som skyddskommitté.

För att ytterligare integrera arbetsmiljöarbetet i verksamheten och få ett ännu större fokus arbetar förvaltningen med en gemensam handlingsplan på respektive enhet och avdelning där åtgärder från genomförda riskbedömningar samt resultatet från medarbetarenkäten ingår samt eventuella andra förbättrings- och utvecklingsåtgärder. Även en gemensam handlingsplan för hela förvaltningen tas fram.

Som en del i det systematiska arbetsmiljöarbetet för att skapa en god arbetsmiljö och förebygga risker som finns i våra yrken och i vår verksamhet genomförs på regelbunden basis ett antal undersökningar och riskbedömningar på förvaltningen:

- fysiska skyddsronder
- digitala skyddsronder
- medarbetarenkät
- organisatorisk och social skydds rond (ingår som en del i medarbetarenkäten)
- medarbetarsamtal
- arbetsplatsträffar
- individuella möten och kartläggning av arbetsmiljön med respektive
- medarbetare i samband med tecknande av överenskommelse om distansarbete
- statistik och uppföljning av anmälan om tillbud och arbetsskador

- riskbedömning ”trygg arbetsmiljö i yrket”
- riskbedömningar i samband med organisatoriska förändringar
- uppföljning av arbetsmiljöindikatorer
- förebyggande rehabiliteringsåtgärder
- arbetsmiljökartläggningar (vid behov)
- statistisk fråga företagshälsovård
- statistik sjukfrånvaro
- årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Under 2024 har förvaltningen även genomfört digitala skyddsronder som en del i den fysiska skyddsronden.

Förvaltningen har sedan en tid partsgemensamt tagit fram friskfaktorer för ett hållbart arbetsliv i syfte att främja en god arbetsmiljö och förebygga risker för ohälsa orsakade av organisatoriska och sociala faktorer. Friskfaktorerna beskriver hur förvaltningen arbetar för att skapa bra arbetsmiljö med ett närvarande ledarskap, utvecklad kommunikation, lärande och samarbete med delaktighet och inflytande.

Under 2024 har förvaltningen inlett ett arbete med att ytterligare utveckla arbetet med friskfaktorer genom att använda sunt arbetslivs verktyg. HR chef och facklig representant från samverkansgruppen har genomgått friskfaktorstegets utbildning under 2024. Syftet med utbildningen är att få kunskap om vad friskfaktorerna betyder och förslag på hur man kan implementera dessa i förvaltningen. Planen är att påbörja implementeringen av det nya upplägget under 2025.

Samtliga chefer som har genomgått arbetsmiljöutbildningen har en skriftlig fördelning av arbetsmiljöuppgifter och relevant kompetens för att kunna ta emot delegeringen.

Förvaltningen har väl utarbetade rutiner och organisation för introduktion av nyanställda bestående av flera delar: Fadder, introduktionschecklista, funktionsinriktad introduktionsutbildning, förvaltningsgemensam introduktionsdag. Den närmaste chefen går även igenom yrkets riskbedömning – ”trygg arbetsmiljö i yrket”.

Inom förvaltningen arbetar man aktivt för att skapa förutsättningar och forum för dialog om utmaningar i arbetet exempelvis kring bedömningar av ärenden eller hantering av svåra och ibland hotfulla situationer. Detta skapar ett gemensamt lärande och är ett viktigt bidrag till att

utveckla en god arbetsmiljö. Inom tillsynsverksamheten arbetar man exempelvis med att främja kollegialt lärande genom att medarbetare delar med sig till övriga kollegor genom att presentera intressanta och särskilt komplexa ärenden. Ett ökat och utvecklat samarbete både på enhetsnivå inom och mellan enheterna samt inom avdelningarna har skapat förutsättningar för en bättre arbetsmiljö.

Generellt upplever man att det systematiska arbetsmiljöarbetet har utvecklats till att bli en naturlig del i det dagliga arbetet och förbättringsarbetet på enheterna och avdelningarna.

Arbetsplatsträffar på förvaltningen fungerar väl och är ett bra forum för dialog och uppföljning av arbetsmiljöfrågor och handlingsplaner, framförallt på enhetsnivå. Flera enheter använder sig av ”trafikljus” på arbetsplatsträffar som är ett sätt att på individnivå undersöka status kring arbetssituation och arbetsbelastning hos medarbetarna vilket upplevs positivt.

Enheterna har även arbetat med att kommunicera verksamhetsmålen samt genomföra en regelbunden genomgång och uppföljning av verksamhetsplaner, exempelvis tillsynsplanen, på respektive arbetsplatsträff. En annan del som behöver lyftas fram är det stora engagemang som medarbetarna visar för verksamhetsfrågorna vilket skapar ett positivt och utvecklande arbetsklimat och därmed även ett engagemang kring arbetsmiljöfrågorna i verksamheten.

Verksamheten och medarbetarna lyfter också fram personalklubben och övriga sociala aktiviteter som ett viktigt socialt bidrag till arbetsmiljön på förvaltningen.

Förvaltningens tillbud och arbetsskador kan ofta härledas till hotfulla situationer. Majoriteten av de rapporterade tillbuderna utgörs av hot och muntliga konflikter i samband med miljö- och hälsoskyddstillsyn och livsmedelskontroll. Förvaltningen har god beredskap när det gäller hot och våldssituationer i samband med tillsyns- och kontrollarbete. Ett exempel är den möjlighet som finns för medarbetare att vid dessa tillfällen få stöd från företagshälsovården. En positiv förebyggande åtgärd är de praktikfall kring hot och våldssituationer som lyfts på arbetsplatsträffar. Tillbud dokumenteras i Agera och följs regelbundet upp vid arbetsplatsträffar och i den förvaltningsövergripande samverkan.

Utbildning i hjärt- och lungräddning (HLR) genomförs regelbundet och under 2024 har 20 personer på förvaltningen genomgått utbildningen.

4. I den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet har ni fört dialog kring vad som kan utvecklas i det fortsatta arbetsmiljöarbetet

Bedömningen är att arbetsmiljöarbetet i sin helhet har fungerat bra men att det finns ett antal delar som kan utvecklas och förbättras:

- Fortsätta utveckla kunskapen om det systematiska arbetsmiljöarbetet i organisationen som helhet.
- Utveckla den gemensamma strukturen och planeringen för hela året gällande arbetsmiljöarbetet och arbetsplatsträffar samt lägga ett större fokus på uppföljning av handlingsplanerna och åtgärderna i det systematiska arbetsmiljöarbetet.
- Fortsätta att lägga fokus på, samt utveckla arbetsmiljöarbetet kring hot, våld och otillåten påverkan. Exempelvis genom att erbjuda kontinuerlig utbildning.
- Utveckla och fördjupa arbetet med resultatet från medarbetarenkäten och OSA frågorna för att ännu bättre kunna identifiera och genomföra rätt förbättringsåtgärder.
- Arbeta med att förtydliga rollen som medarbetare och utveckla medarbetarskapet på förvaltningen.
- Följa upp och arbeta mer med att förebygga korttidsfrånvaro hos medarbetare på förvaltningen.
- Utveckla processen för delaktighet och information/dialog inför förändringar i verksamheten.
- Skapa systematik kring arbetsplatsträffar med arbetsmiljöfokus för enhetscheferna på samtliga avdelningar.

5. Hur har arbetet med att genomföra den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet fungerat på förvaltningen?

Den årliga uppföljningen har genomförts enligt den av Malmö stad framtagna processen. Det är en styrka att uppföljningen genomförs genom hela organisationen med stor delaktighet.

Uppföljningen kan dock utvecklas mot att följa upp det strategiska arbetet och systematiken samt följa upp att alla delar i SAM genomförs på förvaltningen som helhet.

6. Har ni fått syn på något i systemet för SAM som behöver utvecklas (kommunövergripande rutiner, stöd, verktyg, processer)?

Övergripande finns förutsättningarna på plats för att kunna göra ett professionellt och kvalitativt arbetsmiljöarbete.

Det hade varit önskvärt att använda digitala verktyg i ännu större utsträckning vilket kan effektivisera arbetet.

Det vore bra att tydliggöra i uppföljningsmodellen vad arbetsmiljöuppföljningen främst ska fokusera på. Är det systematiken och förutsättningarna eller enskilda arbetsmiljöutmaningar.